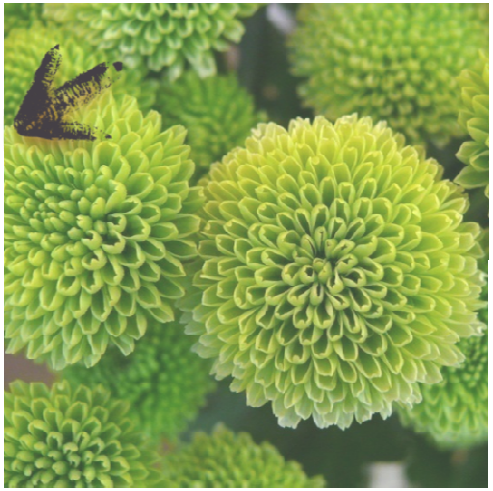

BOTANICKÁ ZAHRADA

HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2011

Botanická zahrada Praha

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

Členství v organizacích

Botanická zahrada hlavního města Prahy byla v roce 2011 členem těchto organizací:

Botanic Gardens Conservation International

European Botanic Gardens Consortium

Unie botanických zahrad České republiky

The Indigenous Bulb Association of South Africa

The Botanical Society of South Africa

Svaz květinářů a floristů České republiky

Botanická zahrada je výstavní zahradou Fleuroselectu

Jako nezávislá mezinárodní organizace testuje Fleuroselect nové, semenem množené odrůdy květin. Jen nejlepší z nich mohou být vyznamenané zlatou medailí. Oceněné odrůdy jsou vystavené ve vstupním prostoru u pokladny Jih a jsou označeny speciálními bílými jmenovkami s logem Fleuroselect – *foto na další straně*.

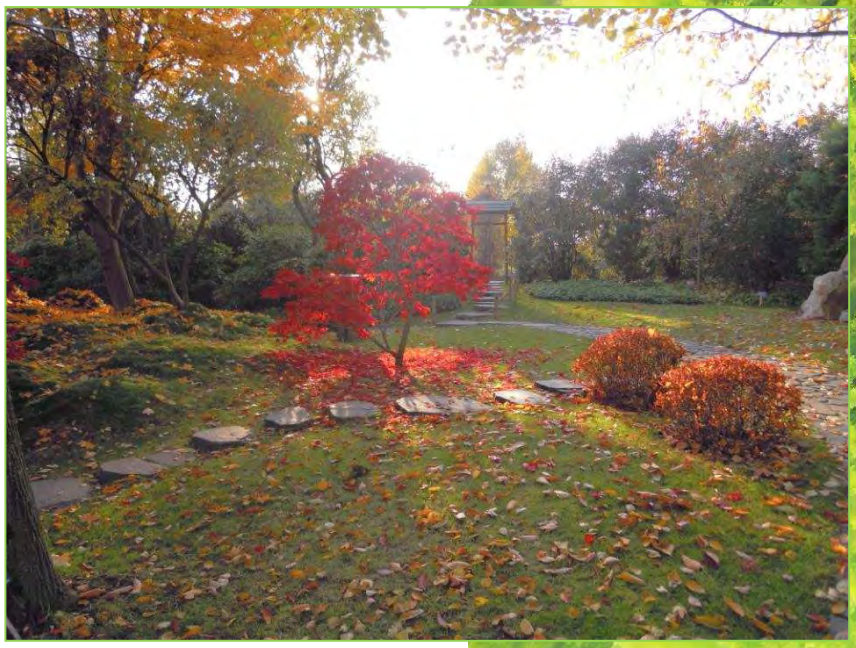

Výsadby Fleuroselect

Slovo ředitele

Je asi správné, když o každém uplynulém roku máme ve zvyku říkat, že byl něčím mimořádný, přelomový nebo výjimečný. Zřejmě proto, že mimořádné, přelomové nebo výjimečné nás posouvá dál. Absenci těchto výrazů bychom vnímali jako neklamný signál, že je něco špatně - že vývoj ustrnul, nebo že jsme dokonce udělali krok zpět. V tomto ohledu můžeme tedy být klidní - pro Botanickou zahradu hl. m. Prahy byl rok 2011 z mnoha pohledů mimořádný, výjimečný a přelomový. Nejvýznamnějším počinem bylo scelení dříve oddělených tří částí botanické zahrady do jediného celku. Návštěvník již nemusí bloudit mezi jednotlivými areály a může vnímat celek jako skutečnou zahradu. Jistě, svět musí být v rovnováze. Spojení areálů vyvolalo i vlnu negativních ohlasů od bezprostředních sousedů. Řada konfliktních bodů již byla nicméně vyřešena a předpokládáme, že zbývající k všestranné spokojenosti dořešíme v průběhu roku 2012.

Propojení areálů botanické zahrady umožnilo další rozvoj expozic a postupné přesměrování hlavního proudu návštěvníků na severní vstup z městské části Praha 8 - Bohnice. Není to malý počin - městská část Troja je dlouhodobě přetížena návštěvníky zoologické zahrady a také návštěvnost botanické zahrady opět stoupá. V roce 2011 si nás našlo 281 000 návštěvníků. A pokud téměř polovina z nich vchází do venkovních expozic severním vstupem, znamená to pro přetíženou Troju citelnou úlevu. V souvislosti s tím byly v bývalém severním areálu upraveny lesní expozice, odstraněny nevzhledné vnitřní ploty a vylepšeny návštěvnické okruhy.

Botanická zahrada se již tradičně věnuje expediční činnosti, která zvyšuje její prestiž, přináší nové exponáty do sbírek a zvyšuje odbornost zaměstnanců. Díky dlouhodobému a systematickému rozvíjení zahraniční spolupráce byl v roce 2011 zahájen dlouhodobý projekt průzkumu přírodní rezervace Hon Ba ve Vietnamu. Byly podepsány smlouvy o spolupráci mezi Botanickou zahradou hl. m. Prahy, vedením rezervace Hon Ba a Institutem tropické biologie Vietnamu. V roce 2011 se uskutečnila první průzkumná expedice za účasti odborníků z Botanické zahrady hl. m. Prahy, Zoologické zahrady hl. m. Prahy, Singapurské botanické zahrady a pracovníků Národní rezervace Hon Ba. Již tato první výprava přinesla řadu překvapivých botanických objevů, které slibují velkou mezinárodní odbornou publicitu.

K pravidelným činnostem Botanické zahrady hl. m. Prahy patří pořádání odborných a uměleckých výstav. Výstavy orchidejí, tropických motýlů nebo dýní patří mezi velmi oblíbené „trvalky“ každoročního programu. Loňský rok byl pro nás významný i v tomto ohledu. Zahrada úspěšně hostila - za velkého zájmu veřejnosti - celosvětovou výstavu suiseki a shangshi.

Stejně jako v předchozích letech se i v roce 2011 budovalo. Na Vinici sv. Kláry vyrostl přístřešek na historický vinný lis z roku 1804, který zahrada získala darem. Novostavba v případě nepřízně počasí poskytne úkryt i návštěvníkům zahrady s nádherným výhledem na Trojský zámek a Pražský hrad.

Po tomto ohlédnutí můžeme také o roce 2011 v Botanické zahradě hl. m. Prahy s klidným svědomím říci, že byl v mnoha ohledech mimořádný, přelomový a výjimečný. Rozhodně byl úspěšný a za dosažené úspěchy patří dík všem jejím zaměstnancům.

RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

Co přinesl rok 2011

SLOUČENÍ EXPOZIC

Botanická zahrada hl. m. Prahy v Troji, respektive její Venkovní expozice, se od 1. dubna 2011 významně změnila. Návštěvníci již nebloudí mezi několika samostatnými expozičními celky oddělenými od sebe ploty, ale mohou navštívit jednu velkou a přehlednou Venkovní expozici s množstvím zajímavých výsadeb.

Venkovní expozice Botanické zahrady se od dubna 2011 rozkládá na ploše téměř 25 hektarů a je zpřístupněna celoročně.

Kromě návštěvníky hojně navštěvované **Ornamentální zahrady** (tato nejstarší část Venkovních expozic byla pro veřejnost otevřena již v roce 1992) a **Japonské zahrady** (založené v roce 1997) jsou od dubna zpřístupněny tyto expoziční celky:

Stráň, na níž se dosud dochovaly fragmenty původních stepních společenstev, které byly typické pro Troju ještě do 20. let minulého století, kdy se na jejím katastru nacházely intenzivně spásané pastviny, orná pole a sady. Postupně zde vysazujeme také suchomilné dřeviny se zajímavými květy a plody. Dominantou **Stráně** jsou tři velké železné sochy výtvarníka Lukáše Raise (pasoucí se bojleři neboli **Dva** – *foto vpravo dole*, mohutná **Noha** a nekonečné potrubí neboli **Archimedon**).

Pivoňková louka, jejíž sbírka dřevitých a botanických druhů pivoněk patří k nejrozsáhlejším sbírkám těchto monumentálních trvalek u nás. Pivoňková louka hostí i kolekci magnolií, která je efektní zejména na přelomu března a dubna, kdy desítky těchto dřevin kvetou.

SLOUČENÍ EXPOZIC

Celoročně byla zpřístupněna též velice zajímavá expozice **Stálezelené dřeviny a stínomilné trvalky** (hajničky), unikátní sbírka rostlin, které rostou v podrostech v listnatých lesích Evropy, Asie I Ameriky.

Velkým lákadlem pro všechny milovníky kaktusů a sukulentů se nepochybně stala sbírka zimovzdorných kaktusů v expozici **Severoamerická polopoušť**, která je zaměřena především na severoamerické zástupce rodu opuncie a juka. Kromě rostlin z čeledi kaktusovitých se zde můžeme seznámit i s mnoha severoamerickými trvalkami a jehličnany, které v přírodě tvoří v těchto společenstvech jejich kostru.

Mokřad a jezero paří k jedněm z mála míst, kde mohou žáby na jaře klást svá vajíčka. Kromě zajímavých vodních, bahenních, ale i masožravých rostlin zde můžeme po celé jaro sledovat vývoj našich domácích žab a čolků.

V expozicích **Lesní biotopy východní Asie** a **Lesní biotopy Severní Ameriky** postupně vysazujeme desítky zajímavých dřevin. Dosazujeme sem také bylinné patro, takže za několik let budou tyto plochy navozovat dokonalou iluzi východoasijských či severoamerických lesních společenstev.

Botanická zahrada v Troji spravuje od dubna roku 2004 i památkově chráněnou **Vinici sv. Kláry**. I zde byla od 1. dubna 2011 připravena novinka – nová cesta s vyhlídkou. Cesta začíná za Kaplí sv. Kláry a je po ní možné obejít severní, dosud nepřístupnou část vinice.

Zajímavosti, které přinesl r. 2011:

Na trávníky Botanické zahrady (mimo Japonské zahrady) je možné vstupovat, polehávat na nich a používat je k piknikům!!! Na louce nad **Mokřadem** byla od 4. dubna připravena nová dřevěná lehátka k příjemnému poležení.

- **Celoroční permanentka na Venkovní exp.: 200,- Kč**
- **Celoroční permanentku na Venkovní exp. pro psa: 100,- Kč**

Rozsáhlou rekonstrukcí prošlo jezero

Relaxace na Pivoňkové louce

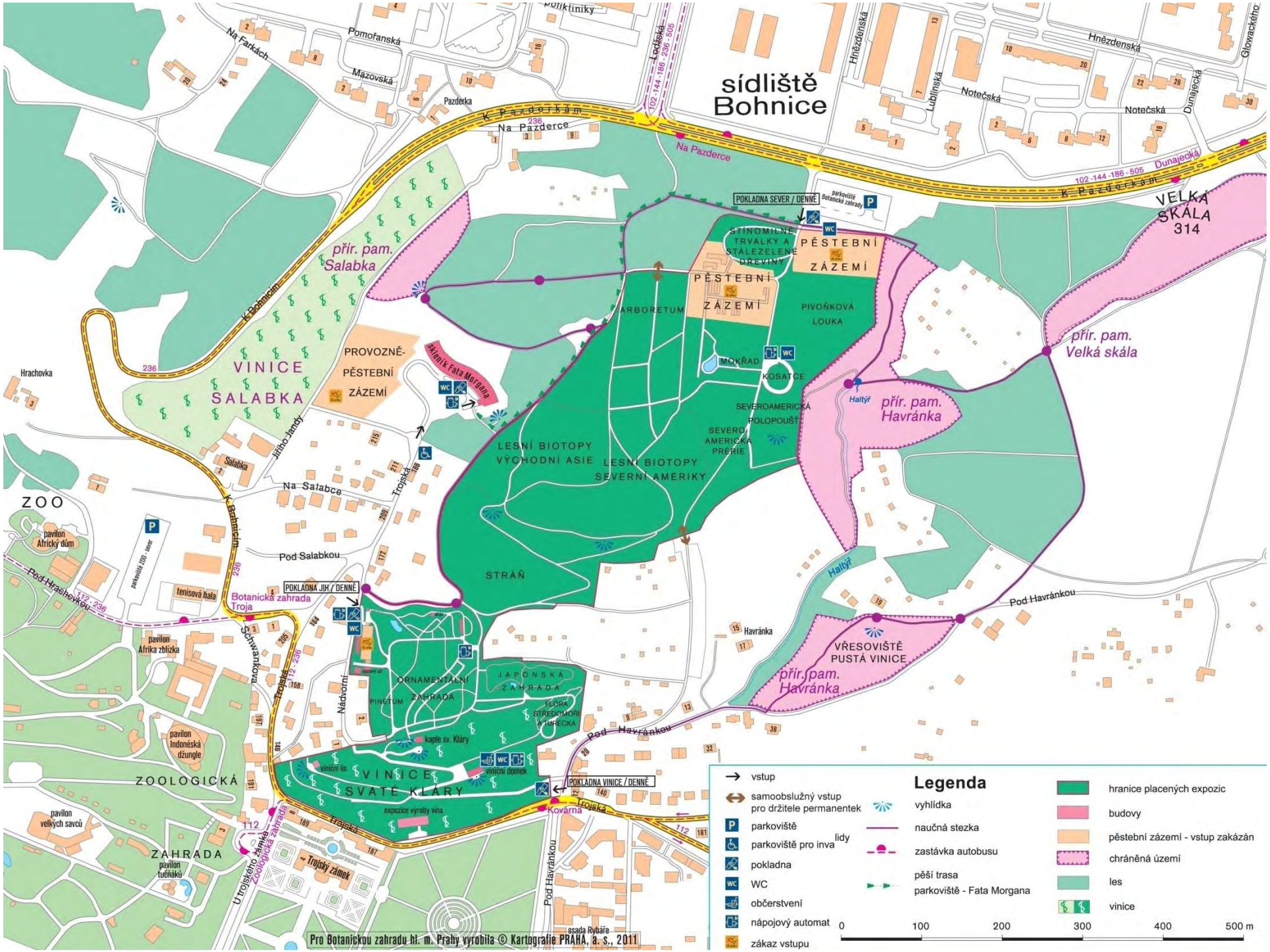
sídliště Bohnice
VELKÁ SKÁLA 314
přír. pam. Salabka
přír. pam. Velká skála
přír. pam. Havránka
VINICE SALABKA
PROVOZNĚ-PĚSTEBNÍ ZÁZEMÍ
Skleník Fata Morgana
ARBORETUM
STÍNOMILNÉ TRVALKY A STÁLEZELENÉ DŘEVINY
PĚSTEBNÍ ZÁZEMÍ
PIVOŇKOVÁ LOUKA
MOKŘAD
KOSATCE
SEVEROAMERICKÁ POLOPOUŠŤ
SEVERO-AMERICKÁ PRÉRIE
LESNÍ BIOTOPY VÝCHODNÍ ASIE
LESNÍ BIOTOPY SEVERNÍ AMERIKY
STRÁŇ
ZOO
ZOOLOGICKÁ ZAHRADA
ORNAMENTÁLNÍ ZAHRADA
PINETUM
JAPONSKÁ ZAHRADA
FLORA STŘEDOMOŘÍ A HIMÁLAJE
kaple sv. Kláry
VINICE SVATÉ KLÁRY
VŘESOVIŠTĚ PUSTÁ VINICE
POKLADNA SEVER / DENNĚ
POKLADNA JIH / DENNĚ
POKLADNA VINICE / DENNĚ
Botanická zahrada Troja
Trojský zámek
Kovárna
Haltýř
Legenda
vstup
samoobslužný vstup pro držitele permanentek
parkoviště
parkoviště pro invalidy
pokladna
WC
občerstvení
nápojový automat
zákaz vstupu
vyhlídka
naučná stezka
zastávka autobusu
pěší trasa parkoviště - Fata Morgana
hranice placených expozic
budovy
pěstební zázemí - vstup zakázán
chráněná území
les
vinice
0 100 200 300 400 500 m
Pro Botanickou zahradu hl. m. Prahy vyrobila © Kartografie PRAHA, a. s., 2011

Obnova přírodní památky prameniště Haltýř

© Martin Javorník

AKTUALIZACE GENERELU

Platný generel rozvoje botanické zahrady byl schválen s výhledem na dobu 15 - 18 let usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy číslo 1742 dne 22.10.2002. Generel byl zpracován a schválen v době, kdy ještě nebyl dostavěn skleník Fata Morgana, kdy teprve započala rozsáhlá revitalizace historické Vinice sv. Kláry a kdy návštěvnost zahrady dosahovala pouhých 45 000 návštěvníků za rok.

Hlavním úkolem generelu proto bylo analyzovat tuto situaci a vytýčit cíle, které by nastartovaly všestranný rozvoj botanické zahrady. Dříve nekoordinované *ad hoc* akce mohly být konečně nahrazeny plánovitým rozvojem a jasnou vizí do budoucnosti. S odstupem času už dnes můžeme říci, že se tento záměr z velké části podařil. Následné období bylo i přes nepříznivou finanční situaci města obdobím velkého rozmachu botanické zahrady provázeného intenzivní stavební činností při budování nových expozic a vybavení pro návštěvníky i projektovou přípravou nových akcí. Po dokončení skleníku Fata Morgana bylo nově vybudováno dlouho postrádané pěstební zázemí v Areálu Západ. Postupnou komplexní obnovou prošla i Vinice sv. Kláry, která dnes patří k nejnavštěvovanějším místům v botanické zahradě. Byly také učiněny první kroky pro otevření hlavního vstupu ze severu od Bohnic.

Výsledkem tohoto cílevědomého úsilí vyžadujícího profesionalitu všech pracovníků bylo viditelné zkvalitnění přístupu naší botanické zahrady.

Během několika málo let se návštěvnost Botanické zahrady v Troji zvýšila – z již zmíněných 45 000 návštěvníků v roce 2002 na téměř 300 000 v roce 2010.

Naše zahrada se tak stala osmým nejnavštěvovanějším místem v hlavním městě a patří do první dvacítky nejoblíbenějších míst v celé České republice.

Získala si také značné mezinárodní renomé především díky kvalitě svých sbírek a vysoké úrovni jejich prezentace veřejnosti.

Spolu s rozvojem botanické zahrady se však vynořila řada nových skutečností, které bylo nezbytné řešit. Byly to především problémy s vlastnictvím pozemků, které zbrzdily rozvoj expozic v jižní i severní části areálu.

Aktualizace generelu 2011

AKTUALIZACE GENERELU

Významným mezníkem se stal letošní rok, kdy v rámci naplňování generelu bylo dokončeno postupné oplocování areálu botanické zahrady nezbytné pro její plnohodnotný rozvoj. Tehdy se objevily i nové požadavky obyvatel Troje a Bohnic, kteří byli zvyklí po léta bez omezení užívat území vyčleněné pro rozvoj zahrady.
Zhruba v polovině časového horizontu generelu jsme se tak dostali do situace, kdy bylo potřeba ujasnit si, jak budeme v dalším období naplňovat původně vytýčené cíle a kam musí být zaměřeno naše úsilí. Výsledkem těchto úvah bylo rozhodnutí zpracovat **aktualizaci generelu**, která by měla zachytit změny vyvolané posledním vývojem a stabilizovat rozvoj botanické zahrady v dalším období.
V souvislosti s vypracováním aktualizace byla zintenzívněna snaha dořešit majetkoprávní stav na území zahrady. Zorganizovali jsme také řadu jednání se zástupci i občany MČ Troja, MČ Praha 8, MČ Praha 7 a s občanskými iniciativami. Na těchto jednáních jsme naše záměry vysvětlili a nabídli změny a úpravy, které by - při zachování stavu botanické zahrady jako celistvé instituce - co nejvíce vyšly vstříc obyvatelům v bezprostředním okolí.
Tyto vstřícné kroky se již dostaly až na hranici možností a jakýkoliv další posun by ohrozil samu existenci botanické zahrady a znehodnotil dosavadní úsilí i vložené veřejné finanční prostředky. V nastalé polemice kolem požadavku některých místních občanů na zcela neomezené procházení botanickou zahradou, je třeba se vrátit k samé podstatě a smyslu budování zahrady.
Je zde třeba zdůraznit, že jednoznačnou zodpovědností provozovatele i zřizovatele Botanické zahrady hl. m. Prahy je dbát na její optimální a plnohodnotný rozvoj a na efektivní vynakládání veřejných finančních prostředků. Ti, jejichž zájmy se kříží s tímto obecným zájmem, mají samozřejmě právo vznášet svoje připomínky a námitky. To však nic nemění na skutečnosti, že my i náš zřizovatel, hl. m. Praha jsme odpovědní všem Pražanům a dalším milovníkům přírody za to, že v Troji najdou i v budoucnosti špičkové zařízení pro odpočinek i poučení. Musíme jim zaručit i to, že budou jejich finanční prostředky využity k dalšímu rozvoji botanické zahrady a že nedojde ke znehodnocení již vykonané práce.
A s tímto vědomím jsme k aktualizaci generelu přistoupili.

Věra Bidlová

Tisková konference 11. května: Nad plánem sjednocení expozic

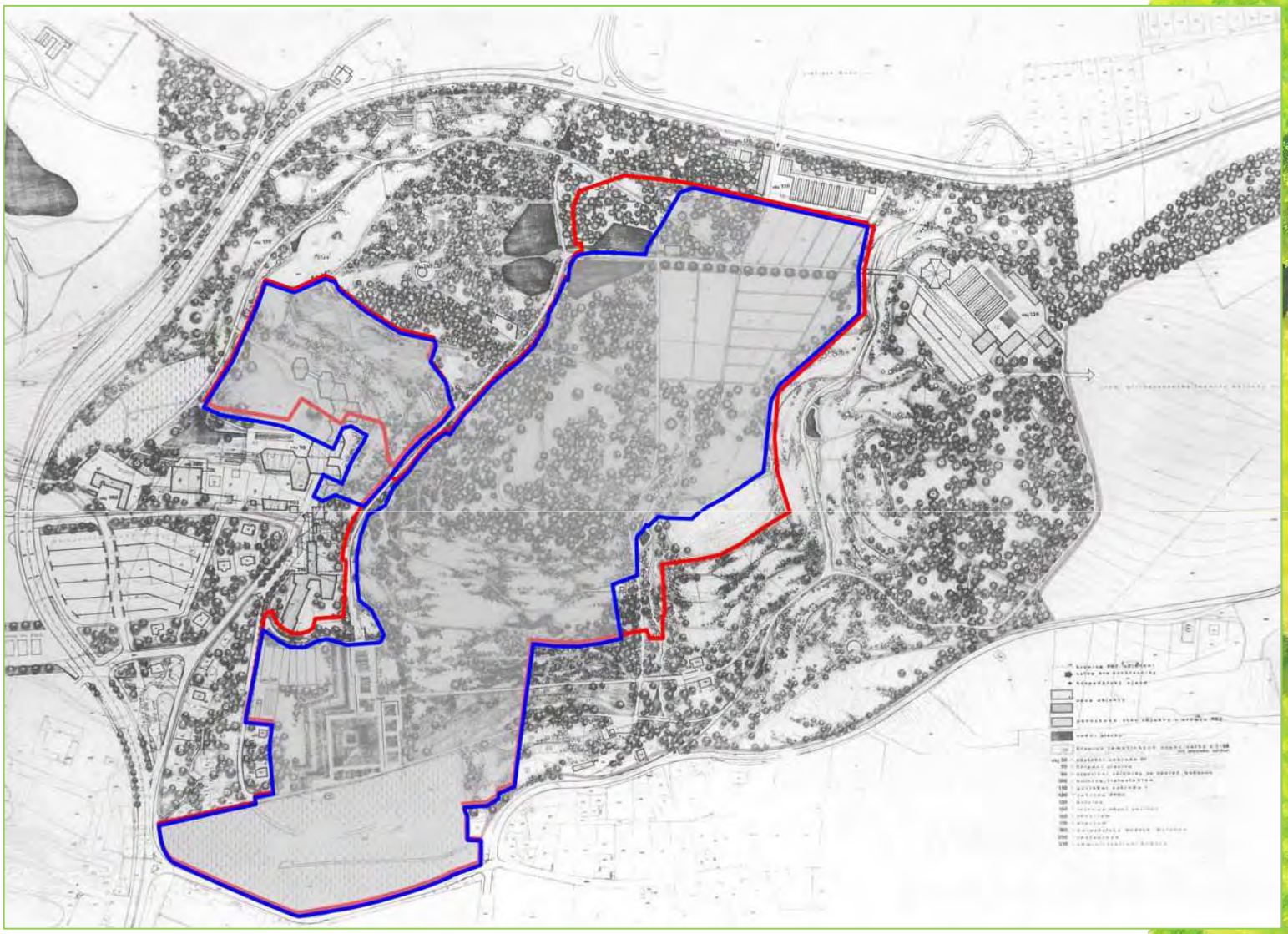

AKTUALIZACE GENERELU

Do Studie původního rozsahu východní části BZ z r.1972 je červeně zakreslena velikost expozic podle Generelu 2002 a modře redukce vycházející z Aktualizace 2011.

NÁVŠTĚVNICKÁ VYBAVENOST

V souvislosti s propojením rozdělených Venkovních expozic do jednoho samostatného celku se nejen zvýšila přehlednost území (již ta úleva, že se návštěvník nemusí trefit do jedné jediné branky, směřující z Areálu Sever do zdarma přístupných expozic a odsud pak do Areálu Jih!!!), ale došlo i k doplnění velkého množství mobiliáře a vytvoření zajímavých vyhlídkových a odpočinkových stanovišť.
Od 1. dubna byla zpřístupněna severní vyhlídka na Vinici sv. Kláry. Cestou za kaplí dojdou návštěvníci do nejsevernější části vinice, odkud se otevírá vyhlídka na celý vinohrad a na Prahu. Cesta na vyhlídku byla doplněna množstvím laviček a na vyhlídce upraveno posezení.
Na jaře také přibylo množství laviček v expozici Stráň a lehátka na Pivoňkové louce. Hitem jara 2011 se staly tři nové stánky s občerstvením. U dvou z nich, které jsou na Venkovní expozici, bylo zahájeno půjčování piknikových dek. Novinka se velice osvědčila.
Zásadní průlom v návštěvnické vybavenosti nastal **29. září, kdy byly za účasti náměstka primátora Ivana Kabického** *(na fotografii se starostou MČ Praha 8, Jiřím Janků)* **slavnostně otevřeny dva samoobslužné vstupy**, které výrazně usnadnily přístup do Venkovní expozice od bohnického sídliště a z Troje od ulice Pod Havránkou.
Instalace samooblužných vstupů byla velice rychlá. V květnu 2011 na tiskové konferenci svolané u příležitosti propojení roztříštěných částí Venkovních expozic v jeden funkční celek přišla řeč i na plány do budoucna.

Ředitel Oldřich Vacek s náměstkem primátora Ivanem Kabickým při té příležitosti prostřednictvím novinářů návštěvníkům přislíbili poměrně smělý plán na zbudování dalších vstupů tak, aby bylo celé území co nejlépe přístupné.
Podle tohoto příslibu měly být první samoobslužné vstupy zprovozněny již k 1. dubnu 2012. Ovšem technický vývoj předčil naše očekávání, a tak instalace turniketů proběhla již v roce 2011.

NÁVŠTĚVNICKÁ VYBAVENOST

Koncem září byly zvukové instalace Les plný zvuků autora Lukáše Gavlovského doplněny dalšími dvěma zvukovými prvky - masivní ozvučnou lavicí z obrovského několikatunového syenitu pocházejícího ze severních Čech a lithofonem, kde mohou návštěvníci rozeznít zajímavé kameny - znělce, čediče i kusy kmenů zkamenělých dřev. Autorem těchto prvků je opět výtvarník Lukáš Gavlovský. Poblíž zvukových objektů přibylo také lesní pískoviště a „šiškovitě“ pro nejmenší návštěvníky. Více než 50 pytlů převážně borových šišek jsme získali z arboreta z Kostelce nad Černými lesy.

Sestavování lavice pro měsíc květen

Pivoňková louka se od jara stala jednou z nejnavštěvovanějších expozic v severní části zahrady. Proto jsme se dohodli s výtvarnicí Adrianou Skálovou, autorkou instalací Čtvero ročních období, že bude po několika letech soubor kompletní - ke čtyřem branám, které symbolizují jednotlivá roční období, před třemi lety přibyly čtyři lavice a trůn, z něhož aktuální roční období zahradě kraluje. V roce 2011 byl soubor dokončen – každý z dvanácti měsíců získal svoji lavičku. Na každé je vyryté příslušné znamení zvěrokruhu, takže je návštěvníci bezpečně identifikují.

Stráň a na ní se pasoucí železné lamy výtvarníka Lukáše Raise doplnilo funkční umělecky ztvárněné pítko z dílny téhož umělce. V tomto místě Venkovní expozice, na jedné z nekrásnějších vyhlídek na Prahu bylo vybudováno panoráma s vyznačením významných míst, která mohou návštěvníci z tohoto místa (pokud se Praha netopí ve smogu) najít. Jen věží je na panorámatu vyznačeno téměř třicet. A málokdo tuší, že z tohoto místa lze dohlédnout až na keltské hradiště – Závist u Zbraslavi. Rekonstrukcí na podzim prošlo také jezero v severní části Venkovní expozice. Do té doby sloužilo pouze jako nepříliš esteticky zajímavá zásobárna vodních rostlin, nikoli jako jezero expoziční. V polovině října dostalo novou tvář, bylo doplněno molem z masívního dřeva (opět od výtvarníka Lukáše Gavlovkého, který si na nezájem zahrady letos rozhodně nemohl stěžovat) a lavicí, na níž bude možno v klidu posedět a pozorovat žáby a čolky, kteří se sem na jaře stahují z celého okolí, aby vodní plochu využili ke kladení vajíček. I díky nim jsme rekonstrukci stále odkládali – na jaře jsme čekali, až nakladou vajíčka, pak až pulci žab ukončí svůj vývoj a mladí čolci ztratí své keříčkovité žábry a opustí plochu. Jak vyplývá z textu, mnohé se nám letos podařilo. Ale mnohé se nepodařilo a zůstává skvrnou na jinak dokonale ztvárněných expozicích – především se asi v roce 2011 návštěvníci nedočkali důstojného sociálního zázemí na vinici. A jak vývoj nasvědčuje (památkově chráněná vinice a toalety jsou pro mnohé úředníky nepřekonatelný problém), nedočkají se ani v roce příštím…

Věra Bidlová

Pítko výtvarníka Lukáše Raise

Panorama nad strání

Lavice Adriany Skálové

Rekonstruovaná expozice Mokřad a jezero v severní části zahrady

Stánek s občerstvením na severu

V lesní expozici přibyl lithofon…
…a pískoviště s šiškovištěm
Výtvarník Lukáš Gavlovský

Odborná činnost kurátorů

ALENA NOVÁKOVÁ

TEXTY

Oponentský posudek na projekt fondu rozvoje VŠ: Nový volitelný předmět studijního programu Zahradnické inženýrství: **Introdukce rostlin a sortimenty květin** (řešitel Doc. Dr. Ing. Jiří Uher, Zahradnická fakulta Mendelovy univerzity Brno)
Oponentský posudek na odborný text Doc. Dr. Ing. Jiřího Uhra: **Podénky** (II). *Tradescantia* (Zahradnictví)
Překlad kapitol **Letničky a dvouletky**, **Trvalky**, **Cibuloviny** a **Tvorba zahrady** z RHS Encyclopedia of Gardening pro Euromedia

VÝSTAVY V BZ

8.-31.8.: **Pelargonie** *(fota vpravo)* - výstava kultivarů pelargonií ve spolupráci se specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu Pelargonie Loděnice *(více informací v přehledu Nejdůležitější akce - srpen)*

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE

25.2. **Valná hromada Svazu květinářů a floristů ČR**, Olomouc
Osmá reprezentace Prahy v květinových výsadbách v Cervii (Itálie), tentokrát s názvem **Pražské snění** *(více informací a foto na další straně).*

OSTATNÍ

14.-15.7.:Seminář **Jedlé květy** - Zahradnická fakulta Lednice
Propagace **Mistrovství Evropy profesionálů ve floristice**, Havířov
Konzultace bakalářské práce posluchačky ČZU v Praze – téma: **Popínavé letničky**

Projekt CERVIA – CITTA GIARDINO

Botanická zahrada v roce 2011 zastupovala již poosmé hlavní město Prahu na přehlídce zahradnických expozic městské zeleně v projektu CERVIA – CITTA GIARDINO v severní Itálii. Přímořské letovisko Cervia zve pravidelně od roku 1972 realizační týmy pracovníků městských zelení z významných evropských metropolí, aby porovnaly způsob, jakým řeší ozelenění svých sídel. Prezentací Prahy je od roku 2004 pověřena trojská BZ, která každoročně zajišťuje celý projekt od vypracování návrhu květinové kompozice až po vyslání zahradníků a vlastní realizaci na místě.

Na pěších zónách a kruhových objezdech v Cervii realizační týmy i v roce 2011 vytvářely unikátní kompozice, které pomocí květin a doplňků symbolizují příslušné město. Naše poslední kompozice byla na téma Pražské snění. Její základ tvořily polštáře, na nichž mohl kolemjdoucí návštěvník spočinout a pod klenbou různobarevných květin snít svůj sen o Praze. *Alena Nováková*

…práce na expozici

Cervia 2011

EDUARD CHVOSTA

PŘEDNÁŠKY

Botanický ústav AV: **Rod Yucca**, pro Seminář o trvalkách
10.3. Botanická zahrada hl.m. Prahy: **Romantické historické parky Německa**
Národní památkový ústav: **Historické oranžerie v Sasku a Prusku**
Svaz zakládání a údržba zeleně: **Vegetace pro střešní konstrukce**
Katedra zahradní a krajinné architektury ČZU: **Zakládání a údržba zeleně** (cyklus přednášek)
Společnost pěstitelů kaktusů a sukulentů,Čelákovice: **Kaktusové biotopy peruánského pohoří Cordillera Blanca**

TEXTY

Informační panely do expozic zimuvzdorných sukulentů

VÝSTAVY A JINÉ AKCE V BZ

18.6.-24.7.: **Kaktusy a sukulenty 2011**
Kořeny osobností - výsadby stromů (více v Kořenech osobností)

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE

Výsadba stromu při akci **Reforestation day** Ambasády Republiky Mexico
Horoměřice: **Okolo Huascaránu**, fotografická výstava

ZAHRANIČNÍ CESTY

Švýcarsko, Itálie, Francie: BZ, okrasné školky, nákup rostlin, navázání spolupráce

OSTATNÍ

- **Nové expozice:**

Expozice stínomilných rostlin, I.etapa, výsadby trvalek
Expozice mediteránních rostlin
Expozice geografických lesních biotopů, I.etapa, výsadby dřevin

- **Zrekonstruované expozice:**

Expozice vodních rostlin v severní části zahrady
Jezero a potok v Japonské zahradě
Závlahový systém v Japonské zahradě
Školkařské plochy

Práce na geografických lesních biotopech

*18.7. v rámci **„National Reforestation Day"** proběhla slavnost na půdě Velvyslanectví Mexika. BZ zahradě velvyslanectví darovala ambroň západní - Liquidambar styraciflua.*

EVA SMRŽOVÁ

PŘEDNÁŠKY
ZOO Praha: **Madagaskar - ochrana přírody**
31.3.: Botanická zahrada hl. m. Prahy: **Anglické parky a zahrady**
Přírodovědecká fakulty UK v Praze: **Madagaskar**

TEXTY
Xerofytní orchideje Madagaskaru - ročenka Adenium, Spolek pěstitelů sukulentů
RHS Encyclopedia of Gardening pro Euromedia - překlad kapitol **Kaktusy a sukulenty**, **Vodní zahrada**

VÝSTAVY A JINÉ AKCE V BZ
5.4.-1.5.**Tropičtí motýli**
6.-15.5. **Africké fialky** a zároveň s ní **Burza Saintpaulií**
18.6.-24.7. **Kaktusy a sukulenty** - příprava podkladů - fotografie, klimadiagramy
5.-31.8. **Achimenes** (součást výstavy Gesneriaceae)
8.-31.8. **Pelargonie**

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE
Oslavy založení Wroclawské univerzity a botanické zahrady, Polsko

OSTATNÍ
Česká televize: pořady **Barvy života** + **Jak na to** s Ivou Hüttnerovou a Jiřinou Bohdalovou (květen)
Česká televize: **Barvy života** – **Saintpaulia** (květen)
Český rozhlas - Domino: **Botanická zahrada v Troji** (říjen)

S nejmenšími návštěvníky výstavy Tropičtí motýli

Když je práce koníčkem…

Burza saintpaulií

JAN PONERT

TEXTY

Ponert J.: Stenoglottis Lindl., **Orchidea 22** (1), 2011.
Ponert J., Vososobě S., Kmecová K., Lipavská H.: **European Orchid Cultivation - from Seed to Mature Plant. European Journal of Environmental Sciences** 1 (2): 95-107, 2011
Recenzent časopisu **Plant Genetic Resources, Characterization and Utilization** (Cambridge Journals and National Institute of Agricultural Botany).
Posudek SOČ: Kateřina Kmecová, **Asymbiotický výsev terestrických orchidejí: vliv dezinfekce na klíčení semen Dactylorhiza majalis a Anacamptis morio**, Obor: 04 – Biologie.

PŘEDNÁŠKY

Biologie orchidejí - Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze (letní semestr 2011 2/1 Z+Zk)
Orchideologie - Zemědělská fakulta Jihočeské Univerzity (zimní semestr 2010/2011 2/2 Z+Zk)
19.-20.10. přednáška **Ochrana evropských orchidejí**, konference Otazníky kolem CITES, České Budějovice
9.11. **Redukce listů u orchidejí**. Biologický kroužek pro středoškoláky, PřF UK
15.11. **Předjaří v Rumunsku, aneb proč jsme nenašli pivoňku**, KEBR PřF UK
15.11. **Vietnam**, KEBR PřF UK

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE

19.-20.10. Ponert J.: poster **Ochrana European Orchid Cultivation** - from Seed to Mature Plant, Otazníky kolem CITES, České Budějovice
29.5.-6.6. Ponert J., Kohout P., Vosolsobe S., Skorpikova S., Lipavska H.: poster **Role of saccharides in Orchideoid Mycorrhiza**. 4th International Orchid Conservation Congress, Hluboká nad Vltavou
29.5.-6.6. Ponert J., Petrasek J., Lipavska H., Vosolsobe S.: poster **Phytohormonal regulation of orchid protocorm development**. 4th International Orchid Conservation Congress, Hluboká nad Vltavou
29.5.-6.6. Ponert J., Vosolsobe S.: poster **European mediterranean orchid cultivation** - from seed to mature plant. 4th International Orchid Conservation Congress, Hluboká nad Vltavou
29.5.-6.6. Kmecova K., Vosolsobe S., Mikat M., Ponert J.: poster **Revision of the influence of hypochlorite disinfection on the germination of orchid seeds in vitro**. 4th International Orchid Conservation Congress, Hluboká nad Vltavou

ZAHRANIČNÍ CESTY, EXPEDICE

4.-11.4. **Rumunsko**
22.4.-8.5. **Španělsko**, Andalusie (privátně společně s Katedrou botaniky PřF UK v Praze)
20.6.-18.7. **Vietnam** - průzkum rezervace Hon Ba (podrobně viz. text Expedice)

JARMILA SKRUŽNÁ

VÝSTAVY A JINÉ AKCE V BZ

17.6.-31.7. **Léčivé rostliny**
Léčivé rostliny jako atraktivní součást zahradních výsadeb
Ornamentální zahrada: Nově upravená expozice léčivých rostlin, kolekce mát (prameniště), kolekce bazalek (terasa u sv. Kláry)
Výstavní sál
17.6.-17.7. **Léčivé rostliny ve středověkých klášterních zahradách**
19.-31.7. **Botanické ilustrace akademického malíře Pavla Lisého**
Skleník Fata Morgana
Léčivé rostliny tropů a subtropů - ve spolupráci s Klárou Lorencovou (autorka všech textů)

ZAHRANIČNÍ CESTY

29.3.-3.4. **Mèze (Francie)**

Účastníci: Věra Bidlová, Eduard Chvosta, Petr Hanzelka, Jarmila Skružná, Josef Souček
Cíl cesty: nákup rostlin pro připravovanou expozici mediteránních druhů pod sv. Klárou; návštěva botanicky atraktivních zahrad a přirozených lokalit středozemní flóry; návštěva historicky významných klášterních komplexů pro studium pěstování léčivek ve středověkých zahradách.

Reichenau

Isola Bella

20.-21.4.
Illertissen, Arnbruck, Lorsch (Německo)

Účastníci: Petr Hanzelka, Jarmila Skružná
Cíl cesty: nákup rostlin pro nově založenou expozici mediteránních druhů pod kaplí sv. Kláry a pro obohacení sbírky trvalek; nákup rostlin pro nově upravenou sbírku léčivých rostlin; nákup zajímavých botanických pelargonií; návštěva historicky významné lokality Lorsch pro studium pěstování léčivých rostlin ve středověkých zahradách.

PETR HANZELKA

PŘEDNÁŠKY

Konference Ustroň - Katowice, Polsko: **Vzdělávací programy v BZ Troja** (květen)
New Delhi, Indie (na Týdnu české kultury): **Botanická zahrada hl. m. Prahy**
Heršpice: **Skalničky v přírodě a na zahradě** (pro ČSZ)
3.3. Botanická zahrada hl. m. Prahy: **Provence a jihozápadní Alpy** *(foto dole)*

TEXTY

• **Zahradnictví:**
Hanzelka, P.: Trvalky ve veřejné zeleni; Zahradnictví
Hanzelka, P.: Trvalky jako náhrada trávníků, Zahradnictví
Hanzelka, P.: Novinky v sortimentu trvalek, Zahradnictví (XI/11)
- oponentské posudky na květinářsky zaměřené články v Zahradnictví
• **Zahrádkář:** články a trvalkách (zaměřené na jednotlivé rody či skupiny)
• **Skalničky**: Tři dny v Národním parku Écrins

VÝSTAVY A JINÉ AKCE V BZ

17.-19.6. **Trvalkové dny** a provázení pro trvalkových výsadbách *(foto nahoře)*
1.-10.8. **Výstava řezaných trvalek**

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE

Jednání evropského konsorcia BZ: Katowice – Polsko (květen), **Brusel – Belgie** (prosinec)
New Delhi, Indie: **Prezentace Botanické zahrady hl.m. Prahy, pražských vinic a vín** (říjen)

ZAHRANIČNÍ CESTY

29.3.-3.4. **Mèze (Francie)** - viz. text Jarmila Skružná
20.-21.4. **Illertissen, Arnbruck, Lorsch (Německo) -** viz. text Jarmila Skružná

OSTATNÍ

Zástupce Unie BZ v Konsorciu botanických zahrad EU: **European Botanic Gardens Consortium**
Konzultace diplomových prací studentů ČZU: Vývoj expozice severoamerické prérie v BZ Troja
Spolupráce na výstavě květin ČZS Rašovice
Člen **redakční rady** časopisů: Zahradnictví a Zahrádkář
Tajemník Unie botanických zahrad ČR
Člen Českého spolku perenářů (spolupráce se spolkem v rámci BZ)
Spolupráce na překladu knih (nakl. Euromedia): **Encyklopedie historie přírody**
Spolupráce s katedrou zahradní a krajinné tvorby při ČZU: **Výuka použití okrasných vytrvalých bylin v zahradní tvorbě** (listopad)

ROMANA RYBKOVÁ

PŘEDNÁŠKY
8.12. Botanická zahrada hl. m. Prahy: **Příroda jižního Vietnamu**

TEXTY
J. Haager, R. Rybková: **Pokojové rostliny, Ottův atlas**; Ottovo nakladatelství; kniha (prosinec)
Pro časopisy **Příroda, Zahrádkář, Země Světa, Travel Focus** a pro nakladatelství **Business media**

VÝSTAVY A JINÉ AKCE V BZ
18.-27.3. **Orchideje**
1.10.-30.11. **Kapradiny**

ZAHRANIČNÍ CESTY
20.6.-18.7. **Vietnam** - průzkum rezervace Hon Ba (podrobně viz. text Expedice)

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE
Výměny rostlin a zkušeností s botanickými zahradami: Bonn, Franfurt, Leiden, Mnichov

VLASTIK RYBKA

PŘEDNÁŠKY
Olomouc: **Historie záchrany matizny bahenní v ČR**
Botanická zahrada hl. města Prahy: 20.1. **CHKO Litovelské Pomoraví**

TEXTY
Dostalík S., Rybka V. & Zmeškalová J.: **Vstavač trojzubý. Orchis tridentata; Péče o druh a jeho lokality. AOPK ČR** metodicko-vědecký sborník)

VÝSTAVY A JINÉ AKCE V BZ
10.-18.9. **Masožravé rostliny**
1.10.-30.11. **Kapradiny**

NÁRODNÍ A ZAHRANIČNÍ PREZENTACE
Výměny rostlin a zkušeností s BZ: Leiden, Montgomery Botan. Center Florida, Bonn, Frankfurt nad Mohanem, Mnichov
Návštěva **Anders Lindstrom z Nong Nooch Botanical Garden**, Thajsko (březen)
Návštěva z Nizozemí – **Art a Els Vogel a Harry Roskam na naší výstavě kapradin** (říjen) a domluva na naší participaci během jejich výstavy v roce 2014

OSTATNÍ
Výuka **Biologie vodních makrofyt** na UP Olomouc

Expedice

Vietnam 2011

20. červen - 18. červenec
Účastníci: **Jan Ponert** (BZ), **Romana Rybková** (BZ), **Karel Petrželka** (BZ), Jaroslav Šimek (ZOO Praha), Jana Leong Škorničková (Botanical Garden, Singapur)

Botanická zahrada hl. m. Prahy vydala dne 22. listopadu 2010 společně s Institutem tropické biologie (ITB) Memorandum o spolupráci při výzkumu biodiverzity některých oblastí Vietnamu. V rámci této spolupráce se uskutečnila první společná expedice.

Ve Vietnamu bylo zatím popsáno cca 9 000 druhů vyšších rostlin, jejich skutečný počet je odhadován na 12 000. Flora i fauna Vietnamu se navíc vyznačuje vysokým endemismem a jeho největší výskyt je právě v masívech Centrální vysočiny ve středním Vietnamu. ITB proto doporučilo pro první akci lokalitu Hon Ba v této oblasti. Hora Hon Ba (1 547 m n. m.) dala jméno přírodní rezervaci o celkové rozloze 10 000 ha. Rozkládá se na velmi členitých horských hřbetech, porostlých stálezeleným mlžným horským lesem. Vedení rezervace uvádí, že „zde žije řada vzácných druhů flóry a fauny - 592 druhů rostlin, 255 druhů 88 čeledí čtyř řádů lesních zvířat“. Tyto evidentně podhodnocené a do značné míry naivní údaje je již po úvodním průzkumu třeba opravit.

Cílem společných akcí BZ a ITB je inventarizace biodiverzity této rezervace podle kritérií UNESCO. Vzhledem k reálnému ohrožení celého ekosystému masivu uvažovanou výstavbou „turistického centra“ na vrcholu hory Hon Ba se jeví potřeba změny statutu „přírodní rezervace“ na „národní park“ jako nezbytná. Jedině tak lze očekávat vynětí správy rezervace z pravomoci provincie a její převod přímo pod nesrovnatelně kompetentnější orgán vlády, čímž dojde ke zlepšení skutečné i právní ochrany celého území.

Zvýší se i pravděpodobnost získávání přímých dotací ze státního rozpočtu a příspěvků nadnárodních NGO. Tým krátce navštívil nedaleký Národní park Núi Chua. Rozdíl vyplývající ze statutu obou území je markantní při srovnání úrovně ochrany biodiverzity i odbornosti správy.

Cryptostylis arachnites

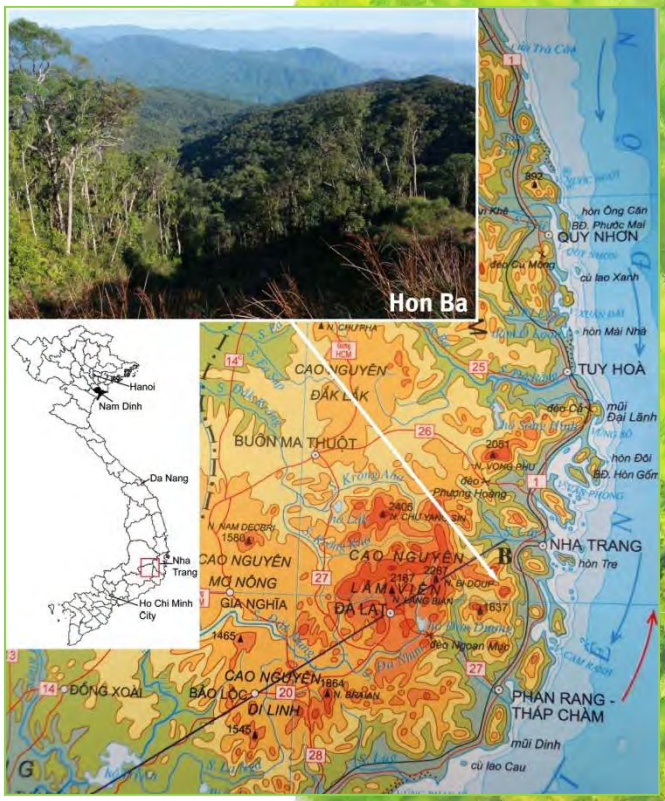

Tým BZ a ITB se zatím seznámil pouze s menší částí území rezervace, na vrcholu samotné hory Hon Ba a v horních partiích východních svahů. Celá oblast je obtížně přístupná díky charakteru samotného lesa a profilu hor. Je třeba zpracovat i systém informací pro návštěvníky, aby pochopili, čím je území cenné a jak se zde mají chovat. Důležité je i vyškolit strážce a pracovníky rezervace k vyšší odbornosti a samostatnosti.
Společným týmem bylo prozatím zpracováno 140 druhů rostlin, jako přibližně 1000 herbářových položek pro herbária v Nha Trang, Hočiminově Městě a Praze, fotograficky zdokumentováno a určeno více než 200 druhů vyšších rostlin, z toho řada druhů Červeného seznamu IUCN i Vietnamu, jako např. 6 druhů ohrožených jehličnanů. Mezi nálezy jsou druhy prvně potvrzené pro Vietnam právě touto společnou expedicí. Další rostliny vyžadují podrobné studium a spolupráci s předními světovými odborníky, protože se zřejmě jedná o dosud nepopsané taxony. Již dnes je jisté, že počet cévnatých rostlin masivu Hon Ba mnohonásobně převýší údaj uváděný správou rezervace.
Cíl expedice: S vedením ITB a rezervace byly rámcově projednány další nutné kroky, vedoucí k přípravě zpracování podkladů pro změnu statutu přírodní rezervace Hon Ba. BZ zatím obohatila své sbírky o mnoho živých rostlin, které v evropských botanických zahradách buď vůbec v kultuře nejsou, nebo jsou považovány za velmi vzácné. Další pokračování spolupráce s ITB určitě přispěje ke zvýšení hodnoty genofondových sbírek BZ, k růstu odborných znalostí pracovníků a ke zlepšení estetické i odborné úrovně skleníku. Pro návštěvníky se již připravují nové výstavy a přednášky o Vietnamu a jeho přírodě, kde se budou moci seznámit se zemí, odkud pochází jedna z nejnovějších národnostních menšin, která v Česku žije…

Alpinia aff. mutica

Interiér lesa v 800 m n. m.

Indie (New Delhi)

9. - 14. říjen
Účastnící: **Martin Beránek, Petr Hanzelka**
Účel cesty: Prezentace pražských vinic a vín vyráběných v Praze na Czech gastroniomy week v Novém Dillí. Akce spolupořádána velvyslanectvím ČR v Dillí a indickým zastoupením agentury Czech Tourism. Protože naším hlavním a jediným posláním byla prezentace vín z Vinice sv. Kláry, na nějaké velké výpravy do okolí příliš času nezbývalo… Přesto se nám podařilo nahlédnout mimo reprezentativní prostory hotelu Lalit v Dillí…
11.10. dopoledne jsme navštívili Humájúnovu hrobku. Jde o komplex budov v Indii v Novém Dillí, které byly postaveny za účelem uchování ostatků historicky druhého panovníka Mughalské říše, císaře Humájúna. Budovy slouží jako majestátní hrobka, která je dnes již klasickou ukázkou mughalské architektury.

12.10. Taj Mahal a zahrady areálu
Červená pevnost, Agra

13.10. Prohlídka Dillí
staré město, India Gate

rod	druh	čeleď	původ	typ rostliny
Aloe	*calcairophila*	Xanthorrhoeaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Aloe	*capitata*	Xanthorrhoeaceae	Silverhill Seeds	semenáče
Aloe	*capitata*	Xanthorrhoeaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Aloe	*ellenbeckii*	Xanthorrhoeaceae	Le Jardin Naturel, Réunion	semenáče
Aloe	*esculenta*	Xanthorrhoeaceae	Silverhill Seeds	semenáče
Aloe	*eximia*	Xanthorrhoeaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Aloe	*florenceae*	Xanthorrhoeaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Aloe	*helenae*	Xanthorrhoeaceae	Le Jardin Naturel, Réunion	semenáče
Aloe	*lomatophylloides*	Xanthorrhoeaceae	Nong Nooch Tropical BG	semenáče
Aloe	*macra*	Xanthorrhoeaceae	Le Jardin Naturel, Réunion	semenáče
Aloe	*macroclada*	Xanthorrhoeaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Aloe	*mayottensis*	Xanthorrhoeaceae	Le Jardin Naturel, Réunion	semenáče
Aloe	*pronkii*	Xanthorrhoeaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Amitostigma	*keiskei*	Orchidaceae	Ching Hua Orchids co. LTD, Taiwan	rostlina
Astrophytum	*asterias*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*capricorne*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*coahuilense*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*myriostigma*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*myriostigma*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*niveum*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*ornatum*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Astrophytum	*senile*	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Brassavola	*nodosa*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*apodum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*crassipes*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*cumingii*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*gracillimum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*grandiflorum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*hahlianum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*levanae*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*maxillare*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*medusae*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*morphologorum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*pulchellum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*saltatorium*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*saltatorium*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*scaberulum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Bulbophyllum	*vaginatum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Cibotium	*barometz*	Dicksoniaceae	Palme per Paket	rostlina
Coelogyne	*asperata*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*eberhardtii*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*fragrans*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*lawrenceana*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*pandurata*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*radicosa*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*rumphii*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*sanderiana*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*speciosa*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Coelogyne	*swaniana*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Cymbidium	*atropurpureum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Cymbidium	*bicolor*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Cymbidium	*finlaysonianum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Cynorkis	*gibbosa*	Orchidaceae	BG der Universität Zürich	rostlina
Dendrobium	*finisterrae*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Dendrochilum	*cobbianum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Dendrochilum	*filiforme*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Dendrochilum	*wenzelii*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina

Dioon	*sonorense*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče
Diplocaulobium	*compressicolle*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Diplocaulobium	*lageniforme*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Diplocaulobium	*nitidicolle*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Diplocaulobium	*nitidicolle cf.*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Diplocaulobium	*nitidissimum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Diplocaulobium	*obyrnei*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Diplocaulobium	*phalangianum*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Disa	*uniflora* (tall, dark red) x *uniflora* (dark red)	Orchidaceae	Laminarflow, Österreich	rostlina
Disa	*uniflora alba* x Dorte Jepsen	Orchidaceae	Laminarflow, Österreich	rostlina
Dossinia	*marmorata*	Orchidaceae	Dresdner Orchideenwelt	rostlina
Epipactis	*gigantea*	Orchidaceae	Orchidarium Schronen, Daleiden, Germany	rostlina
Eria	*globifera*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Eria	*hyacinthoides*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Eria	*punctata*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Euphorbia	*gottlebei*	Euphorbiaceae	Le Jardin Naturel, Réunion	semenáče
Flickingeria	*fimbriata*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Flickingeria	*luxurians aff.*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Goodyerinae	sp.	Orchidaceae	Orchids and more - Ismanning	rostlina
Habenaria	*radiata*	Orchidaceae	Ching Hua Orchids co. LTD, Taiwan	rostlina
Chelonistele	*amplissima*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Ipsea	*thailandica*	Orchidaceae	Orchids and more - Ismanning	rostlina
Liparis	*balanae*	Orchidaceae	Orchids and more - Ismanning	rostlina
Liparis	*grossa*	Orchidaceae	Purification Orchids, Philippines	rostlina
Macrozamia	*lucida*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče
Macrozamia	*spiralis*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče
Mammillaria	sp.	Cactaceae	dar soukr.sbírka	rostlina
Microtis	*unifolia*	Orchidaceae	Nesbitt Orchids	rostlina
Nepenthes	*bokorensis*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Nepenthes	*deaniana*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Nepenthes	*chang*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Nepenthes	*longifolia*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Nepenthes	*muluensis*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Nepenthes	*peltata*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Nepenthes	*tentaculata*	Nepenthaceae	Wistuba	semenáče
Pachypodium	*densiflorum*	Apocynaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Pachypodium	*rutenbergianum*	Apocynaceae	Madagascan Flora Nursery	semenáče
Phaius	*sp.*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Pleione	*aurita*	Orchidaceae	Orchids and more - Ismanning	rostlina
Pterostylis	*pedunculata*	Orchidaceae	Nesbitt Orchids	rostlina
Sarracenia	*leucophylla*	Sarraceniaceae	Lenssen	rostlina
Sarracenia	*leucophylla*	Sarraceniaceae	Lenssen	rostlina
Sarracenia	*oreophila*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Sarracenia	*purpurea*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Sarracenia	*purpurea*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Sarracenia	*purpurea*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Sarracenia	*purpurea*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Sarracenia	*purpurea*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Sarracenia	*purpurea*	Sarraceniaceae	Lenssen	semenáče
Spiranthinae	*sp.*	Orchidaceae	Ecuagenera	rostlina
Stanhopea	*inodora*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Stenorrhynchos	*speciosus*	Orchidaceae	BG Leiden	rostlina
Thelymitra	*nuda*	Orchidaceae	Nesbitt Orchids	rostlina
Voanioala	*gerardii*	Arecaceae	Palme per Paket	rostlina
Zamia	*cremnophila*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče
Zamia	*dressleri*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče
Zamia	*obliqua*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče
Zamia	*skinneri*	Zamiaceae	Peter Wisbar	semenáče

LABORATOŘ

Hlavní činností laboratoře je generativní množení orchidejí a kapradin in vitro nebo in vivo a dále vegetativní množení rostlin tkáňovými kulturami.
Aseptické výsevy semen orchidejí a spor kapradin na živných agarových půdách i výsevy kapradin v nesterilních rašelinových substrátech se udržují v řízených tepelných a světelných podmínkách v kultivační místnosti. Vyklíčená semena orchidejí a kapradin in vitro se přenášejí na čerstvé agarové půdy. A to do té doby, než rostliny dorostou do velikosti,kdy mohou být přeneseny na nesterilní substráty a dopěstovány do dospělosti. Pak mohou být začleněny do sbírek botanické zahrady.
Totéž platí pro výsevy kapradin in vivo.

Orchideje expedované k 31.12.2011

Angraecum sp.Windsor Castle Madagaskar 05 Smržová	exp.BZ Troja 02/010
C.walkeriana v.alba x Laelia purpurata v.Werckhauserii Klát	exp.BZ Teplice 10/011
Cattleya mossiae v.wagenerii Klát	exp.BZ Troja 02/010
Cattleya velutina v.punctata x Laelia grandis Klát	exp.BZ Troja 06/010
Coelogyne sp. Thajsko A.Dvořák	exp.BZ Troja 02/010
Cymbidium tracyanum Sa Pa Vietnam Kolář	exp.BZ Troja 02/010
Dendrobium bellatulum Thajsko 06 Chvosta	exp.BZ Troja 01/010
Dendrobium bellatulum Thajsko 06 A.Dvořák	exp.BZ Troja 01/010
Dendrobium secundum Thajsko Chvosta	exp.BZ Troja 02/010
*Christensonia vietnamica x / V.caerulea x V.caerulea/*Haager	exp.BZ Teplice 10/011
Laelia anceps v.semialba x L.anceps v.veitchiana Klát	exp.BZ Teplice 10/011
Laelia grandis Klát	exp.BZ Troja 02/010
Orchidej Perinet Madagaskar 05	exp.BZ Troja 08/011
Orchidej Peru 08 M.Dvořák	exp.BZ Troja09/011
Orchidej 2 Halcon Mindoro Filipíny Rybka	exp.BZ Troja 02/010
Orchidej 3 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko Chvosta	exp.BZ Troja 11/010
Orchidej 4 Thajsko Chvosta	exp.BZ Troja 06/010
Orchidej 5 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko Chvosta	exp.BZ Troja 06/010
Orchidej 6 Peru 08 M.Dvořák	exp.BZ Troja 08/011
Orchidej 6 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko Chvosta	exp.BZ Troja 06/010
Orchidej Masoala Madagaskar 05 Smržová	exp.BZ Troja 11/010
Paphiopedilum fairrieanum Willinger	exp.BZ Troja 01/010
Paphiopedilum niveum x Paphiopedilum delenatii Klát	exp.BZ Troja 01/010
Pereiraara Ľube Thai´x / V.denisoniana x V. caerulea / Haager	exp.BZ Teplice 10/011
Phalaenopsis hybrid tkáně Rill	exp.BZ Troja 01/010
Phalaenopsis lindenii Mácha	exp BZ Troja 11/010
Phalaenopsis venosa Mácha	exp.BZ Troja 01/010
Psychopsis papilio x Psychopsis versteegiana Klát	exp.BZ Troja 02/010
Renanthera monachica Klát	exp.BZ Troja 06/010
Rhl. glauca x Laelia purpurata v. Werckhauserii Klát	exp.BZ Troja 06/010
Spathoglottis lobii Mácha	exp.BZ Troja 06/010
Spathoglottis sp. 3/7 Batu Buli Borneo 09	exp.BZ Troja 06/010
Trichocentrum pulchrum Santa Cruz Bolivie Haager	exp.BZ Teplice 10/011

Kapradiny vypěstované v laboratoři a expedované do skleníků v letech 2010 a 2011

Aglaomorpha hieronymi 901373 - 31295 Leiden	exp.BZ Troja o3o10
Aglaomorpha brooksii 7/6 Pa Umor Borneo 09	exp.BZ Troja 9.6.011
Aglaomorpha heraclea 901273 Leiden	exp.BZ Troja 11.1.012
Aglaomorpha latipina 901289 - 31211 Leiden	exp.BZ Troja08010
Aglaomorpha meyeniana Tubingen	exp.BZ Troja 9.6.011
Aglaomorpha novo-guieenensis 31296 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Aglaomorpha pilosa 793053 - 20374 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Anemia mexicana Potsdam	exp.BZ Troja 16.8.011
Asplenium sp. 20000682 Kinabalu Leiden	exp.BZ Troja 08010
Asplenium sp. Kinabalu 2000-0682 Leiden	exp.BZ Troja 11.1.012
Belvisia cf. spicata 6/5 Long Rapung Borneo 09	exp.BZ Troja 14.6.011
Belvisia platyrhynchos Munchen	exp.BZ Troja 18.1.012
Blechnum chilense ? Lago Colico Chile Haager	exp.BZ Troja 14.6.011
Cibotium schiedei Potsdam	exp.BZ Troja 11.1.012
Crypsinus trilobus BZ Troja	exp.BZ Troja 03010
Cyathea 3/14 Batu Buli Borneo 09	exp.BZ Troja 18.1.012
Cyathea atrox Papua,New Guinea Liberec	exp.BZ Troja 9.6.011
Cyathea cicatricosa Rybková	exp.BZ Troja 16.8.011
Cyathea dealbata N.Zeland O.Dvořák ČZU 2008	exp.BZ Troja 14.6.011
Cyathea dregei Stuttgart	exp.BZ Troja 03010
Cyathea medullaris O.Dvořák ČZU N.Zéland 08	exp.BZ Troja 08010
Cyathea robertsiana 19 Rybka	exp.BZ Troja 03010
Davallia griffithiana 923873 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Davallia griffithiana 923873 Leiden	exp.BZ Troja 18.1.012
Davallioides novoquineense 912023 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Davallioides novoquinense Leiden	exp.BZ Troja 9.6.011
Dicksonia blumei Rybka	exp. BZ Troja 16.8.011
Dicksonia thrysopterioides Rybka	exp. BZ Troja 16.8.011
Doodia dives 25 Stuttgart	exp.BZ Troja 08010
Doryopteris sagittifolia Munchen	exp.BZ Troja 11.1.012
Drynaria descensa 106187 Heidelberg	exp.BZ Troja 03010
Drynaria pleuridioides 901334-31256 Leiden	exp.BZ Troja 9.6.011
Drynaria sparsisora L 30446 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Elaphoglossum pachycraspedon Munchen	exp.BZ Troja 11.1.012
Goniophlebium 7/12 Pa Umor Borneo 09	exp.BZ Troja 9.6.011
Goniophlebium benquetense 901202 - 31124 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Goniophlebium percussum 901313 -31235 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Goniophlebium persicifolium 901397 - 31319 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Goniophlebium persicum 815948-21676 Leiden	exp.BZ Troja 16.8.011
Goniophlebium subauriculatum 901217 - 31139 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Hemionitis palmata Stuttgart	exp.BZ Troja 19.5.011
Hemionitis palmata Philippines Mnichov	exp.BZ Troja 16.8.011
Humata tyermanii Leipzig	exp.BZ Troja 08010
Cheiropleuria biscupis 6/7 Long Rapung Borneo 09	exp.BZ Troja 9.6.011
Kapradina Tarna 3500 m Peru 05 Marhoul	exp.BZ Troja 03010
Kapradina 04 Trinidad 19.2. Kuba 010	exp.BZ Troja 14.6.011
Kapradina B 7 Pa Lungan Borneo 09	exp.BZ Troja 08010
Kapradina 7/7 Pa Umor Borneo 09	exp.BZ Troja 08010
Kapradina 9/1 Pitcher Plant Country Borneo 09	exp.BZ Troja 08010
Kapradina B7 Pa Lungan Borneo 09	exp.BZ Troja 11.1.012
Lecanopteris balgooy 2007 - 0012 Leiden	exp.BZ Troja 18.1.012
Lecanopteris carnosa 2007 - 03850 Leiden	exp.BZ Troja 11.1.012
Lecanopteris carnosa var.pumila Indonesie,Sumatra Munchen	exp.BZ Troja 11.1.012
Lecanopteris crustacea 2007-03845 Leiden	exp.BZ Troja 14.6.011
Lecanopteris deparioides 2007-04380 Leiden	exp.BZ Troja 14.6.011
Lecanopteris mirabilis 2007 - 03848 Leiden	exp.BZ Troja 18.1.012
Lecanopteris mirabilis 2007-03848 Leiden	exp.BZ Troja 16.8.011
Lecanopteris pumila Rybka	exp.BZ Troja 03010
Lecanopteris sinuosa Rybka	exp.BZ Troja 03010
Lemmaphyllum 10/1 Belaga Borneo 09	exp.BZ Troja 16.8.011
Lepisorus longifolius 990289 Leiden	exp.BZ Troja 11.1.012
Microgramma lycopodioides 223300 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Microgramma megalophyllum Northampton USA	exp.BZ Troja 11.1.012
Microgramma sp. 792935 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Microsorum linquaeforme 901338 Leiden	exp.BZ Troja 9.6.011
Microsorum membranaceum 901178 - 31100 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Microsorum pappei 901312-31234 Leiden	exp.BZ Troja 14.6.011
Microsorum papuanum 79.. - 20444 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Microsorum polycarpon 792928 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Microsorum punctatum 901365 Leiden	exp.BZ Troja 9.6.011
Microsorum rubidum 31389 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Microsorum steerei BZ Troja	exp.BZ Troja 08010
Microsorum steerei Vietnam	exp.BZ Troja 9.6.011
Microsorum thailandicum 2000-0638 Leiden	exp.BZ Troja 11.1.012
Nephrolepis lauterbachii 930105 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Pellaea atropurpurea Potsdam	exp.BZ Troja 14.6.011
Pellaea viridis Nancy 011	exp.BZ Troja 11.1.012
Platycerium andinum Potsdam	exp.BZ Troja 19.1.012
Platycerium bifurcatum subsp.bifurcatum v.hillii Potsdam	exp.BZ Troja 11.1.012
Platycerium coronarium Sumatra 200 m Munchen	exp.BZ Troja 08010
Platycerium grande Luzon Filipíny	exp.BZ Troja 9.6.011
Platycerium ridley Wien	exp.BZ Troja 14.6.011
Platycerium ridleyi Rybka	exp.BZ Troja 14.6.011
Platycerium stemaria Gabon,Cap Esterias,Africa Munchen	exp.BZ Troja 14.6.011
Platycerium veitchii Leiden	exp.BZ Troja 11.1.012
Polypodium fraxinifolium 901233 -31155 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Pteris ryukuensis St.Gallen	exp.BZ Troja 08010
Pyrrosia cf. longifolia 7/10 Pa Umor Borneo 09	exp.BZ Troja 11.1.012
Pyrrosia cf. longifolia 7/13 Pa Umor Borneo 09	exp.BZ Troja 14.6.011
Pyrosia lanceolata 2003773 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Pyrrosia longifolia 1/3 Kapit Borneo 09	exp.BZ Troja 14.6.011
Pyrrosia samarensis 824026 Leiden	exp.BZ Troja 03010
Pyrrosia winkleri Stuttgart	exp.BZ Troja 9.6.011
Selliguea japan 981185 Leiden	exp.BZ Troja 08010
Selliguea japan 981185 Leiden	exp.BZ Troja 14.6.011
Selliguea trilobata 9/2 Pitcher Plant Country Borneo 09	exp. BZ Troja 08010
Tectaria barclayi 912017 New Ireland Leiden	exp.BZ Troja 08010

Poprvé rozkvetly, zaplodily…

Významné přírůstky a události ve sbírkách

(Pochlubili se: Eva Smržová, Jan Ponert, Jarmila Skružná, Petr Hanzelka, Vlastik a Romana Rybkovi)

VENKOVNÍ EXPOZICE

Obnovené léčivky *(Text a foto: Jarmila Skružná)*

V roce 2011 proběhla obnova expozice léčivých rostlin v Ornamentální zahradě. Sbírka doznala zásadní změny po stránce estetické i po stránce odborné náplně. Původní výsadby byly vyjmuty, navezen nový substrát, vytyčeny nové šlapákové chodníky a obnovena výsadba. Novinkou je „klášterní zahrada“ ve vyvýšených záhonech s vrbovými obrubami inspirovaná dobovým pramenem, spisem **W. Straba *De cultura hortorum***. Nově byla vysazena kolekce barvířských rostlin.

Práce na léčivkách

A je hotovo! „Klášterní zahrada“ s vrbovými obrubami

Cestička v léčivkách…

Zlatá třapatkovka *(Text a foto: Petr Hanzelka)*

V roce 2011 obohatila sbírky vytrvalých okrasných rostlin celá řada nových a zajímavých přírůstků.
Jednou z novinek, oceněnou mimo jiné i zlatou medailí organizace Fleuroselect, je třapatkovka ***Echinacea* hybr. ´Cheyenne Spirit´**. Tato odrůda nabízí několik barevných typů, a její předností je zejména to, že jde o první semenem množenou třapatkovku s novými, zářivými barvami (doposud se barevné novinky množily pouze vegetativně) …*foto:*

Více lesních trvalek *(Text a foto: Petr Hanzelka)*

V nové expozici lesních trvalek bylo vysázeno na 50 nově získaných odrůd dlužich (*Heuchera*) v celkovém počtu více jak 1 000 rostlin. Ve většině se jedná o nové, převážně patentově chráněné kultivary. Jde o stálezené trvalky s velmi výrazně a pestře zbarvenými listy, které jsou ozdobné i během zimy. Dále byla nová část lesní expozice doplněna i o mnohé další rody a druhy (*foto vpravo).*

Výsadba trvalek „na zkoušku“ *(Text a foto: Petr Hanzelka)*

Do expozice Ornamentální zahrady byly poprvé vysazeny zajímavé selekce trvalek, získané přímo v trojské BZ. Pokud se ve výsadbách osvědčí, budou uvedeny jako nové odrůdy.
Jde o:
Aster novi-belgii **´Sv. Klára´** (vyniká kompaktností a pozdním kvetením) *…foto 1*
Aster novi-belgii **´Milena´** (vyniká velkými květy, jazykovité plátky směrem k okraji světlají)
Aster novae-angliae **´Ivona´** (vyniká velkými, zářivě zbarvenými květy) *…foto 4*
Aster dumosus **´Salabka´** (vyniká kompaktností a velmi pozdním kvetením) *…foto 2*
Monarda **´Purple Troya´** (vyniká zářivě purpurovou barvou květů) *…foto 5*
Monarda **´Prague Night´** (vyniká velmi tmavými květy, bohatostí kvetení a výškou rostliny) *…foto 3*

FATA MORGANA (a její okolí)

Domácí kříženec *(Text a foto: Jan Ponert)*

***Orchidej Disa x Auratkew* ´Sekerka´** je nový klon osvědčeného křížení mezi *Disa aurata* s množstvím menších žlutých květů a *Disa uniflora* s jedním až pěti velkými červenými květy. Tento kultivar byl vyselektován v botanické zahradě z vlastního výsevu. Po matce zdědil větší počet květů a žlutý podklad, po otci pak větší květy a červený pigment. Výsledkem je jiskřící sytě oranžová barva. Rodiče jsou původem z hor Kapska v Jižní Africe, kde osídlují břehy chladných potoků a mokvavé skály.

Předběhli jsme vědce *(Text a foto: Vlastik Rybka)*

Heliamphora parva – Tento druh jsme získali ještě před tím, než byl platně vědecky popsán, jako zvláštní malou varietu druhu *H. neblinae* var. *parva*. Bylo však jasné, že s označením na úrovni variety se nevystačí, a tak v roce 2011 došlo k vědeckému popisu *H. parva* autory McPherson, Fleischmann, Wistuba a Nerz. Od předposledního jmenovaného, který má velký internetový obchod s masožravými rostlinami, jsme také rostliny získali. Jsou to již vcelku velké rostliny s dospělými listy, takže během jarních měsíců 2012 vysadíme jednu rostlinu do expozice ve skleníku Fata Morgana.
Druh vyniká krásným velkým, červeně zbarveným nektarovým víčkem. Pochází z málo dostupné hory Cerro Neblina na pomezí Brazílie a Venezuely.

Drobeček mezi palmami *(Text a foto: Vlastik Rybka)*

Palmička ***Wendlandiella gracilis*** patří k vůbec nejmenším palmám světa, neboť dorůstá jen do výšky 1,5 m. Ve svém rodu je řazena jako jediný druh, někdy je však její variabilita v členění listové čepele vyhodnocena tak, že jsou rozlišovány druhy tři, obvykle však zůstává na úrovni variet. Pochází ze západu Amazonské nížiny, již v podhůří And, ve státech Peru, Brazílie a Bolívie, kde roste v nížinném deštném lesa. Patří mezi dvoudomé palmy: Nám v roce 2011 dovezl Anders Lindstrom z NongNooch Tropical Garden v Thajsku z jejich rozsáhlých sbírek rostliny obou pohlaví, takže v budoucnu snad bude možné sklízet i semena ☺. Navíc se rozrůstá pomocí postranních výhonů do větších trsů, takže je možné i vegetativní množení. Zatím sbírá síly v zázemí, ale časem snad bude možné představit tuto zajímavou miniaturní palmu i návštěvníkům skleníku Fata Morgana.

Slaďoučký paznehtník *(Text a foto: Romana Rybková)*

Thunbergia mysorensis: Rod pojmenovaný po švédském přírodovědci Carlu Peteru Thunbergovi, znalci japonské a jihoafrické flóry, zahrnuje 90–100 druhů pocházejících ze střední a jižní Afriky, tropické Asie a Austrálie.
Tento druh pochází z jižní Indie a jméno dostal podle jihoindického města Mysore v provincii Karnataka. Popínavé křehké stonky dorůstají délky 6 až 10 metrů. Téměř metrová převislá hroznovitá květenství se na rostlině objevují celoročně a v hojném počtu. Nápadné, silně zahnuté, vínově rudé květy kontrastují se široce rozevřeným sírově žlutým jícnem. Produkují sladký nektar, který je velmi atraktivní pro ptáky.

Liána s voskovitými květy *(Text a foto: Romana Rybková)*

Nádherně kvetoucí liána ***Tecomanthe dendrophila*** pochází z nížinných deštných pralesů ostrova Nová Guinea. Popíná se po mohutných stromech a dorůstá délky ne vzácně přes 10 metrů.
Listy má složené, pěti až sedmičetné s tmavým řapíkem. Veliké, trubkovité, pevné až voskovité květy bílo růžové barvy vyrůstají v bohatých květenstvích přímo ze silných dřevnatých stonků. Liána vykvétá v průběhu celého roku a kvetení trvá i několik měsíců.

Liána, která vám nic nedaruje *(Text a foto: Eva Smržová)*

Stictocardia beraviensis - madagaskarská liána v sukulentní části skleníku FM
Stictocardia macalusoi - jihoafrická liána v zázemí skelníku FM

Stictocardia beraviensis

Stictocardia macalusoi

Rod *Stictocardia*
Liány z čeledi svlačcovitých zahrnují něco přes deset druhů. Převážná většina roste v Africe, dva druhy se vyskytují v jihovýchodní Asii a jeden je rozšířen i v tropech Nového světa, i když zde se jedná nejspíš o rostliny zplanělé.
Nápadné, krásně vybarvené květy ***Stictocardia beraviensis*** jsme měli možnost pozorovat na Madagaskaru, kde se rostlina vinula mezi keři „lidožravého stromu“ ***Uncarina stellulifera*** - ta má plody zdobené četnými zpětnými háčky. Fotky nádherných květů byly vykoupené několika tržnými rankami a déle trvající prací, kdy jsme se plodů „lidožravého stromu“ zbavovali. Ale přežili jsme, na rozdíl od drobných živočichů, kteří se někdy ze shluků plodů nedokážou vyprostit… ☹

…a ještě pár krasavců a krasavic ☺ *(Text a foto: Eva Smržová)*

Kalanchoe synsepala pochází ze středního Madagaskaru a je jediným zdejším druhem, který tvoří odnože na dlouhých stvolech. Další druhy s tímto způsobem šíření rostou v Africe. V kultuře její půvab vynikne nejvíce v závěsných květináčích. Roste v sukulentní části skleníku FM – Madagaskar.

Chiranthodendron pentadactylon je příbuzný ibišků. Pochází z horských mlžných lesů jižního Mexika a Guatemaly a pěstuje se jako okrasný i jinde ve světě a především na jihu Severní Ameriky. Uvádí se, že snese teplotu až - 6°C. Strom uctívaný Aztéky má zajímavá domácí jména, která vycházejí z tvaru koruny květu, říká se mu **strom ďábla**, **opičí** či **mexická ruka**. Číškovitý kalich vzpřímených květů zadržuje vodu a ptáci sem rádi usedají a pijí nektar. V přírodě jej údajně opylují netopýři. Najdeme ji mezi mobilní zelení před skleníkem FM.
Chiranthodendron pentadactylon je velmi blízce příbuzný severoamerickému rodu *Fremontodendron*, jejich kříženec *x Chiranthofremontia lenzii* má sytě žlutooranžové květy.

Metrosideros exelsa - stálezelený strom z čeledi myrtovitých, je endemit ze Severního ostrova Nového Zélandu, který je Maory pod jménem **Pōhutukawa** velmi vážený pro své velmi tvrdé dřevo (česky se nazývá železnec) a jasně karmínově zbarvené květy. Roste na pobřeží, často i na strmých útesech. Pěstuje se v příhodném podnebí na celém světě. Bývá v mobilní zeleni před skleníkem FM.

Greyia sutherlandii je opadavý středně vysoký keř, v přírodě rostoucí ve východní části Jihoafrické republiky, kde se i často pěstuje v zahradách. Původní Jihoafričané dřevo používali k výrobě domácího nářadí a farmáři stromek sázejí do živých plotů. Nalezneme jej v horské části skleníku FM - Jižní Afrika.

Dissotis princeps se chlubí sytě růžovými květy, které dosahují průměru až 6 cm. Je vlhkomilnou jihoafrickou bylinou z čeledi *Melastomataceae*. Může dorůst až do výšky 3 m. Všechny druhy rodu mají dva typy tyčinek. Kořeny rostliny se používaly k vykrmování telat, celé rostliny sloužily jako zelenina zvláště v období hladomoru. Odvar z listů a kořenů v tradiční medicíně se užíval k léčbě kocoviny a listy k léčbě průjmu a úplavice. Roste v horské části skleníku FM - Jižní Afrika.

Ochna serrulata je malý jihoafrický stálezelený keřík dosahující výšky maximálně 2 m. Má vonné žluté květy a růžové rašící listy. Korunní lístky poměrně brzy opadávají, ale na místě zůstává jasně červená, postupně se zvětšující koruna s dužnatými semeny, která jsou zpočátku zelená a po dozrání zčernají. Zuluové používají odvar z kořenů keře k léčbě nemoci kostí u dětí.

Kalanchoe synsepala

Ochna serrulata

Greyia sutherla

Chiranthodendron
pentadactylon

Dissotis princeps

Metrosideros exelsa

Smrdutá krasavice

(Text: Vlastik Rybka, foto: Romana Rybková)

Orchidantha foetida - Rod *Orchidantha* je jediným zástupcem čeledi *Lowiacae*. Spíše menší byliny s jednoduchými kopinatými, dvouřadě uspořádanými listy jsou vzdálenými příbuznými zázvorů. V názvu rodu *Orchidantha* rezonují orchideje a jejich květy jsou mnohdy opravdu pozoruhodné a ve shodě s orchidejemi mají jeden okvětní plátek přeměněný v tvarově odlišný pysk. Květy vyrůstají na krátkých stopkách u země, ale jsou nápadné barevně i tvarově. Krom květů pohledných a vonných se v rodu čítajícím v současnosti 17 druhů vyvinula i skupinka několika druhů s květy vyvíjejícími odporný výkalový zápach. Smrdutost květů láká brouky žijící na mršinách a výkalech z okruhu chrobáků, kteří pohybem v květech zajistí opylení. Prvně to bylo popsáno u bornejského druhu *O. inouei*, s krásně modrofialovými květy.
Česká botanička Dr. Jana Leong Škorníčková popsala v roce 2010 z Vietnamu rovněž páchnoucí druh *O. stercorea*.
Představovaný druh *Orchidantha foetida* má zápach přímo v názvu – „*foetidus*“ znamená smrdutý. Před rostlinou nás varoval už Dr. Ota Šída, který nám ji jako dar právě od Jany Leong Škorníčkové z BZ v Singapuru dovezl. Rostlina s poupětem během několika týdnů vykvetla, takže jsme mohli zblízka ucítit nevýslovně odporný zápach, snad nejhorší v rostlinné říši ☹. Výhodou zápachu je aspoň to, že se neline do velkých vzdáleností, jako to dokáže třeba *Aristolochia grandiflora*. Takže můžeme doufat, že časem rostlina zesílí a bude ji možné vysadit i do expozice Fata Morgana ☺.

Premiéroví Honzíci *(Text a foto: Eva Smržová)*

Na letošní výstavě jsme návštěvníkům představili několik nových kultivarů, jednoduchých i plnokvětých. Zajímavé kultivary v posledních letech šlechtí mladý rumunský pěstitel Honzíků a dalších podpětovitých rostlin **Serge Saliba**. Achimenes **‘Santiano’** patří mezi jeho „šlechtěnce“. Poprvé kvetly kultivary ´**Double Picotee Rose**´ *(1)* a ´**Double Pink Rose Santiano**´ *(2)*:

Vinaři sklízeli medaile

Výroba vín z Vinice sv. Kláry má dlouholetou tradici, na kterou bylo znovu navázáno v roce 2003, kdy se jeho produkce a výroba obnovila. Do roku 2008 se hrozny zpracovávaly ve vinařství Chloumek na Mělníku. Od sklizně 2009 se hrozny zpracovávají přímo na zdejší vinici, v nově vybudovaném sklepě s moderní technologií. Produkují se zde jak vína odrůdová jakostní, tak vína přívlastková, která jsou odrůdově typická, lehká, svěží, harmonická a chuťově čistá. Za relativně krátkou historii zpracovávání hroznů se zdejším vinařům podařilo získat zajímavé ceny a uznání na vinařských soutěžích. *(Dosud nejúspěšnější byl rok 2010, který přinesl celkem 19 významných ocenění za vína sklizně 2009.)*. Hodnocení sklizně roku 2010 proběhlo především během Vinobraní, které se v Botanické zahradě konalo10. září 2011. Poprvé jsme po patře pováleli např. Ryzlink rýnský, Müller Thurgau, Modrý Portugal – klaret, Rulandské šedé, Sauvignon, Rulandské modré - pozdní sběr, Rulandské modré - pozdní sběr, barrique, Rulandské modré - pozdní sběr, rosé, a také Bílé z Botanické či originální Cuveé 110...

Vinum Juvenale 2010:

Zlatá medaile za Rulandské modré – rosé, české zemské víno, ročník 2010

Zlatá medaile za Modrý Portugal – klaret, české zemské víno, ročník 2010

Výstava vín Lednicko – valtického areálu:

Stříbrná medaile za Rulandské modré – rosé, české zemské víno, ročník 2010

Stříbrná medaile za Ryzlink rýnský, kabinetní víno, ročník 2009

Pražské víno na Moravě. Bez ostudy

PRAŽSKÁ VÍNA

Müller Thurgau kabinet 2009 (Vinice svaté Kláry)
Barva: líbivá, světlá, slámově žlutá, žlutá až světlá mosaz
Vůně: čistá, ovocitá, kompotovaná jablka
Chuť: středně plná, šťavnatá, kompotované rynglе
Hodnocení: 5,5/7
V prodeji na vinici

• Modrý portugal rosé 2009 (Vinice svaté Kláry)
Barva: pomerančovobronzová
Vůně: ovoce ve smetanovém krému, s lehkými laktáty
Chuť: plnější, ovocitá, šťavnatá,

Jaké je pražské víno? Chutná božsky nebo je kyselé jako šťovík? Týdeník Sedmička odvezl osm vzorků otestovat na Moravu.

Robert Oppelt
Martin Vrbas
Praha/Břeclav

Pražské víno?
Někdo se ušklíbne, někdo pokrčí rameny, jiný znalecky pokývá hlavou. Ale jaké je doopravdy víno z pražských vinic? Týdeník Sedmička se rozhodl udělat malý test. Objeli jsme vinice v metropoli, získali osm vzorků a odvezli je tam, kde vínu rozuměji: na jižní Moravu.

Moravský vinař poválel na jazyku vzorek z Prahy

Lahve s pražským vínem skončily na stole vinaře z nejpovolanějších, Miloše Michlovského. Majitel vinařství

BOUQUET. Vinař Miloš Michlovský testoval osm pražských vín. Foto 7/ Jiří Sláma

roku, což mu vyneslo místo v šíni slávy vinařství české republiky ve Valticích.

A výsledek? Velké překvapení: moravský vinař byl spokojený.
„Myslím, že kvalitní a chutná vína jsou nejen z jihu Moravy. Určitě se dá říct, že dobrý produkt může vzejít i z vinic v Čechách," vysvětluje Michlovský.

Dobrá vína. Ale patří k těm levnějším

Pražská vína jsou podle něj nepochybně konkurenceschopná, ale samozřejmě v segmentu levnějších vín. „Nejvíce mne zaujala trojská vína, Müller Thurgau kabinet 2009 ze Svaté Kláry a Neronet 2009 ze Salabky. Jedná se o vína, která mají konzumentům co nabídnout," hodnotí Michlovský.
Naopak nejméně mu chutnal Pinot blanc barrique 2008 ze Salabky, jehož chuť nepobízí k dalšímu pití a Rulandské modré rosé 2010 z Grébovky. Na něm vadila vinaři unavená chuť.
Vinice v metropoli jdou

PRAŽSKÁ VÍNA

• Chardonnay 2009 sv. Václav (Vinice Máchalka)
Barva: slámově žlutozelená barva
Vůně: ovocná, dozrávající jablka
Chuť: lehký kvasný odstín, šťavnatá, mírně rušivé prvky
Hodnocení: 4,5/7
V prodeji na vinici

• Hibernal 2010 (Vinice Grébovka)
Barva: slámová až dubově žlutá, jantarový odstín
Vůně: otevřená, oxidativní, chlorofilové zelené pozadí
Chuť: neharmonická, rostlinná
Hodnocení:

❖ **PROVÁZENÍ EXPOZICI VÝROBY VÍNA**

Již druhým rokem může široká veřejnost navštívit expozici výroby vína, která se nachází na Vinici sv. Kláry. Expozice zahrnuje prohlídku příjmové i kvasné haly zakončenou degustací 4 vzorků vína v archivační místnosti. Během prohlídky se návštěvníci seznámí s historií zpravování vinné révy a novými technologickými postupy, které zde používáme.

- ❖ **Rezervace nutná! Volejte PO – PÁ od 8.00 do 16.00 h na tel. 603 582 191**
- ❖ **Pro jednotlivce i skupiny** (do 15 osob)
- ❖ **Provázení se koná při účasti min. 3 osob**
- ❖ Cena: **250,-/osobu**
- ❖ Slevy pro studenty, ZTP a seniory se na tento typ vstupenek nevztahují!

Adamovská a Štěpánek pokřtili naše vína

Skvělí herci kmotry vín ročníku 2010. Nešetřili chválou!

T r o j a (mu) - **"Vínu přeji, aby se nesnažilo zalíbit všem. A aby si našlo své příznivce,"** popřála kmotra vín ročníku 2010 z Botanické zahrady paní Zlata Adamovská. A pan Petr Štěpánek doplnil: **"Aby dlouho ve sklepě nezůstalo. Protože prázdný sklep značí, že víno je dobré.“**

U příležitosti slavnostního křtu vín ve středu 7. září oba populární herci nejdříve zasedli k řízené degustaci ve viničním domku. Martin Beránek, vedoucí vinice, za asistence všudypřítomných novinářů seznámil vzácné hosty s kompletním sortimentem vín ročníku 2010. Oba milovníci vín měli své favority, ovšem jeden byl společný. Stal se jím Ryzlink rýnský, který Zlata Adamovská označila za silné, vskutku chlapácké víno. Naproti tomu Rulanda šedá se jí jeví jako něžná slečna, jejíž čas ještě přijde. Zlata Adamovská i Petr Štěpánek neskrývali nadšení z polohy vinice, kde máte téměř celou Prahu jako na dlani, a ochotně rozdávali rozhovory všem přítomným novinářům.

Naše víno chutnalo Rakušanům!

Svatováclavské posvícení ve Vídni za účasti vína ze sv. Kláry

V í d e ň (mu) - Během Svatováclavského posvícení, které se v hlavním městě našich jižních sousedů uskutečnilo 27. a 28. září 2011, proběhla též prezentace vína ročníku 2010 z Vinice sv. Kláry Botanické zahrady hl. města Prahy. Naše víno bylo prezentováno na Zastupitelském úřadě ČR a v Kulturním centru ČR ve Vídni. Na akci organizované Magistrátem HMP nechyběli významní hosté. Kromě primátora Prahy Bohuslava Svobody víno z Troje ochutnal i velvyslanec ČR v Rakousku Jan Koukal, starosta Vídně Michael Häupl a zástupci firem orientujících se na cestovní ruch v ČR. Vinná expozice BZ se dobře vyjímala ve společnosti firem takových zvučných jmen, jako je lahůdkářství Paukert, Strahovský pivovar, Bohemia sekt, Pražská šunka apod...

Prezentace pražských vinic a vín na Czech Gastronomy Week v Novém Dillí

Velvyslanectví ČR v Indii a indické zastoupení agentury Czech Tourism si pozvalo i naše vinaře

N e w D e l h i (mb) – Za účasti velvyslance České republiky v Indii Miloslava Staška, tajemnice velvyslanectví Jany Peterkové, ředitelky pobočky Czech Tourism v Indii Radky Neumannové, Honorárního konzula České republiky pro Bangladéš Mahbubur Rahmana, velvyslance Argentiny v Indii a členů Vinařského spolku v New Delhi se ve dnech 9. – 14. října 2011 představila v této vzdálené (a pro mnohé z nás možná nepochopitelně vinařské) destinaci též vína z produkce Vinice sv. Kláry.

A nebyla zde sama. „Vinařskou trojici“ doplnila vína z vinohradů Salabka a Gröbovka. Naše vína sklidila velké uznání a obdiv. Dokonce podle informací vedoucího vinice Martina Beránka byla předběžně domluvena návštěva indických vinařů na vinici v Troji, v roce 2012. Pražská vína se představila v rámci zahájení festivalu v hotelu Lalit v centru Nového Dillí a předcházela jí precizní příprava. Hosté večera měli možnost ochutnat celkem 12 druhů vín. Pro tuto příležitost byli pozváni členové Vinného klubu v Dillí a distributoři vín v Indii. Večerem provázela Cimbálová muzika Jaroslava Čecha z Uherského Hradiště.

(O pobytu zástupců BZ v Dillí informuje cestovní zpráva na jiném místě.)

Kalendář akcí 2011

LEDEN

do 30.1. Moderní zimbabwské sochařství
13.1. - 10.3. *Pravidelný cyklus přednášek*
13.1. **Geologické zajímavosti Prahy včetně Troji** / RNDr. Marek Matura
20.1. **CHKO Litovelské Pomoraví** / RNDr. Vlastik Rybka, PhD.
27.1. **Pivoňky - přírodní druhy a historie šlechtění** / RNDr. Pavel Sekerka
14.1. - 27.2. Ptáci 2010 – výstava fotografií
15.1. - 27.2. Budky a krmítka
15.1. V. Květinový ples
7.1. - 25.2. Večerní provázení FM

ÚNOR

do 31.3. *Pravidelný cyklus přednášek*
3.2. **Zimní ptačí hosté** / RNDr. J. Škopek
10.2. **Kameny vyprávějí** / Ing. M. Veselý
17.2. **Léčíme se ovocem a zeleninou** / Mgr. Jana Arcimovičová
24.2. **Lednicko-valtický areál** / Ing. Dagmar Fetterová
do 27.2. Ptačí budky a krmítka
8. - 27.2. Kamenožroutky a dřevožroutky aneb Podzemní svět saprofytů a bakterií

BŘEZEN

do 31.3. *Pravidelný cyklus přednášek*
3.3. **Provence a jihozápadní Alpy**/ Ing. Petr Hanzelka, PhD.
10.3. **Romantické historické parky Německa** /Ing. Eduard Chvosta
17.3. **Orchideje západní Papuy** / Aleš Dvořák
24.3. **Orchideje České republiky** / RNDr. Jan Ponert
31.3. **Anglické parky a zahrady** / RNDr. Eva Smržová
18. - 27.3. Orchideje
19. - 27.3. Hmatová výstava: **Tajemné orchideje a život kolem nich**

DUBEN

1. - 30.4. Výstava o proutí
21. 4. Den Země v BZ
23.4. Stopování dinosaura
23. - 25.4. Velikonoční jarmark
5.4. - 1.5. Tropičtí motýli
30.4. Slet čarodějnic – W.I.T.CH.
30.4. Burza pěstitelů afrických fialek

KVĚTEN

6. - 29.5. Čaj
15.5. *Hudební toulky:* Pražské dechové kvinteto
22.5. *Hudební toulky:* Žesťový kvintet Pražského hradu
29.5. *Hudební toulky:* Parnas kvartet
21.5. – 29.5. Mezinárodní výstava suiseki a shangshi
6. - 15.5. Africké fialky
7.5. Benefice pro Japonsko
20. - 29.5. Botanické ilustrace

ČERVEN

5.6. *Hudební toulky:* Uni kvartet
12.6. *Hudební toulky:* Ventova dechová harmonie
19.6. *Hudební toulky:* Musica per tre
26.6. *Hudební toulky:* Wichterle kvintet
4. - 5.6. Víkend pro děti… s CK Frnk
4. - 8.6. Výstava soutěžních dětských kreseb
6.6. - 16.7. Pastva
12.6. - 11.9. Kreslení a malování s Lucií Crocro
17.6. - 31.7. Léčivé rostliny s obrázky Pavla Lisého
17. - 19.6. VII. Trvalkové dny
24.6. Svatojánská noc
4. - 5.6. Víkend pro děti
4. - 8.6. Výstava soutěžních dětských kreseb
18.6. - 24.7. Kaktusy a sukulenty 2011
10.6. - 31.10. 3. ročník bienále mladých sochařů z VŠUP

ČERVENEC

2.7. Den přání pro Zemi v BZ
16. - 17.7. Indiánský víkend
22.7. Eldorádo v Zahradě - živá hudba
3.7. *Hudební toulky:* Gran Duetto Concertante
10.7. *Hudební toulky:* Trio Iuventa
17.7. *Hudební toulky:* Kvarteto Národní divadlo
24.7. *Hudební toulky:* Pražské dechové kvinteto
31.7. *Hudební toulky:* Žesťový kvintet Pražského hradu

SRPEN

1. - 10.8. Výstava řezaných trvalek
8. - 31.8. Pelargonie – premiéra v BZ!
13. - 14.8. Víkend medonosných rostlin a včel
14.8. Posvícení
14. - 21.8. Výstava dřevěných včelích úlů + medonosné rostliny
19.8. Eldorádo v Zahradě - živá hudba
27.8. Vaše zdraví ve vašem městě - akce pod záštitou primátora Bohuslava Svobody
5. - 31.8. Gesneriaceae
7.8. *Hudební toulky:* Pražské dechové kvinteto
14.8. *Hudební toulky:* Parnas kvartet
21.8. *Hudební toulky:* Wichterle kvintet
28.8. *Hudební toulky:* Prague Brass Quintet

ZÁŘÍ

3. - 25.9. Tajemství dešťových kapek – fotografie Miroslava Béma
9. - 11.9. Setkání pěstitelů bonsají
10. - 11.9. Vinobraní
10. - 18.9. Masožravé rostliny
23.9. Eldorádo v Zahradě - živá hudba
23.9. - 23.10. Dýně
24.9. PRVNÍ VEGEFEST V BZ
4.9. *Hudební toulky:* Gran Duetto Concertante
11.9. *Hudební toulky:* Trio Iuventa
18.9. *Hudební toulky:* Kvartet lesních rohů
25.9. *Hudební toulky:* Ventova dechová harmonie

ŘÍJEN

1.10. - 30.11. Kapradiny
1. - 2.10. Dýňové hrátky
20.10. Osvětlování interiérových rostlin
31.10. Halloween

LISTOPAD

1. - 30.11. Plody podzimu
3.11. - 15.12. *Pravidelný cyklus přednášek*
3.11. **Národní parky východní Afriky**/ Michal Smetanka
10.11. **Iránské putování /** Topi Pigula
24.11. **Antarktida a Ohňová země /** Martin Kolář
4.11. - 16.12. Večerní provázení
11.11. Svatomartinské víno

PROSINEC

3.12. - 1.1.2012 Ořechy a oříšky
16.12. Václav Vydra pokřtil želváka Vašíka
17.12. Adventní rozjímání
do 15.12. Pravidelný cyklus přednášek
1.12. **Choroby a poškození rostlin /** Prof. Ing. Václav Kůdela, DrSc.
8.12. **Příroda jižního Vietnamu /** Romana Rybková
15.12. **Největší zoologické objevy posledních let /** Jan Hošek
24.12. do Fata Morgany ZDARMA

Nejdůležitější akce

Večerní provázení skleníkem Fata Morgana

(od 5.11.2010) **do 25.2.**
Vždy v pátek
Široká veřejnost měla již druhým rokem možnost tímto nevšedním zážitkem obdarovat své známé nebo zažít neopakovatelnou atmosféru noční Fata Morgany na vlastní kůži… První skupinka dvaceti návštěvníků s průvodcem vycházela vždy v 19 hodin a další ji následovaly po 15 minutách. Pobyt uvnitř architektonické stavby s rozlohou 1750 m^2 je v noci opravdu jedinečný! Občas se navíc spustil i tropický liják s bouřkou. **Během pěti měsíců akci navštívilo celkem 772 osob**, které si prohlédly setmělý skleník plný kuňkání tropických žabek a intenzívní vůně kvetoucích rostlin...

Ptačí budky a krmítka

15.1. - 27.2.
Venkovní expozice, Výstavní sál
Již třetí ročník návštěvnicky úspěšné výstavy představil nejčastěji používané budky pro drobné pěvce, polobudky a budky pro větší druhy ptáků a krmítka různých tvarů a velikostí.
Komentovaná prohlídka pro žáky obou stupňů základních škol přilákala 322 dětí.
Pro děti do 15 let jsme zařadili do programu výtvarnou soutěž, které se zúčastnily nejenom školy, ale i jednotlivci. Ve výstavním sále mohli návštěvníci procházet fotografickou výstavu **Ptáci 2010**, jejímž autorem byl Mgr. Zdeněk Vermouzek.

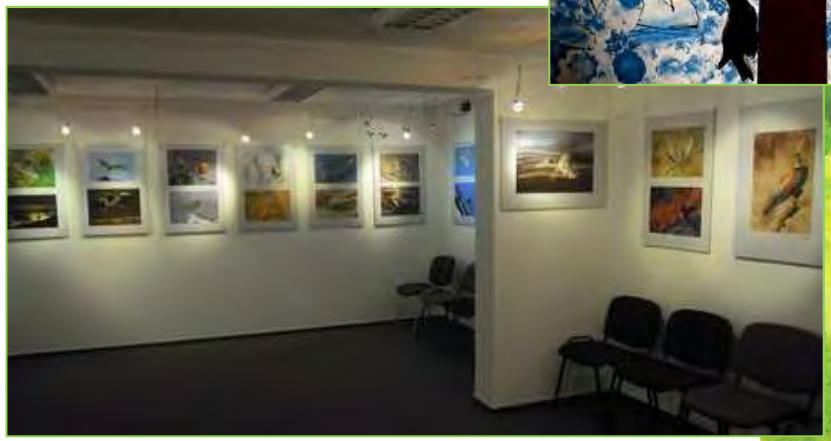

LEDEN

Kamenožroutky a dřevožroutky …aneb Podzemní svět saprofytů a bakterií

8. - 27.2.
Fata Morgana
Počet návštěvníků: 2 111

Umělá štola skleníku Fata Morgana inspirovala skupinku speleologů a montanistů k myšlence umístit právě sem fotografickou výstavu unikátních snímků hub a bakteriálních kolonií, které se za příhodných podmínek vytvářejí v řadě opuštěných důlních děl. Nejen fotografie seznámily návštěvníky se zajímavým podzemním životem saprofytů a bakterií. Štolu skleníku oživily i výstražné cedule, hornické telefony, nářadí, vozík, kterým se vyvážela vytěžená hornina, a také pracovní oblek na figuríně lidské velikosti. Do nedávné doby byly tyto organické výskyty pojmenovávány jen obecně, například: „vodní tulipán", „choroš důlní" a podobně. Bakteriální kolonie byly označovány převážně jako „sopel" nebo „rosoly". Podrobněji se těmito organickými výskyty začal zabývat až speleolog a biolog Lukáš Falteisek, kterému se podařilo identifikovat václavky, hnojníky, anýzovníky, pórnatky, líhy, čechratky a několik set druhů bakterií, z nichž nejkrásnější útvary vytvářejí zástupci rodu Ferrovum.

Cyklus přednášek s promítáním

13.1. - 31.3.
Výstavní sál
Počet návštěvníků: 282

Tradiční akcí botanické zahrady jsou přednášky zaměřené nejen na botanická témata, ale i na ostatní obory, které jsou s botanikou spojené. Návštěvníci si tedy mohli v tomto cyklu vybrat nejen botanicky, ale i cestovatelsky, geologicky, zoologicky zaměřenou přednášku nebo se zúčastnit všech 12 přednášek v komorním prostředí výstavního sálu, v podvečerním čase od 17.30. Osm přednášek bylo zaměřeno na Českou republiku, tři přednášky byly z Evropy, jedna z daleké Papuy. sedm přednášejících tvořili zaměstnanci botanické zahrady – Petr Hanzelka, Eduard Chvosta, Jan Ponert, Vlastik Rybka, Pavel Sekerka, Eva Smržová, Jaroslav Škopek. Mezi šesti externími přednášejícími byli Jana Arcimovičová, Aleš Dvořák, Marek Matura, Dagmar Fetterová, Martin Veselý.

ÚNOR

Orchideje

18. - 27. 3.
skleník Fata Morgana
Počet návštěvníků: 13 131

Už šestým rokem se skleník Fata Morgana na začátku jarní sezóny doslova „rozsvítil“ stovkami květů orchidejí. Vystaveny byly bohatě kvetoucí hybridy osvědčených rodů i zajímavé novinky. Nechyběly ani původní druhy orchidejí z tropů celého světa. Dozvěděli jsme se, které orchideje mají léčivé účinky, které se používaly jako afrodisiakum a jak se zpracovává vanilka. Ve štole skleníku Fata Morgana živou výstavu doplnily fotografie orchidejí a na informačních panelech před skleníkem se mohli návštěvníci dozvědět celou řadu zajímavostí o orchidejích. Součástí výstavy byl i prodej rostlin a substrátů a poradenská služba.

Hmatová výstava:
Tajemné orchideje a život kolem nich

19. - 27.3.
Výstavní sál
Počet návštěvníků: 1 110, z toho 127 nevidomých

Patnáctá společná výstava Botanické a Zoologické zahrady hl. města Prahy se tentokrát poprvé propojila se stěžejní akcí botanické zahrady – výstavou orchidejí. Na rozdíl od výstavy orchidejí ve skleníku si ve výstavním sále návštěvníci mohli a museli sáhnout na některé křehké květy orchidejí, seznámili se s modely podzemních hlíz českých orchidejí, přivoněli k vanilkovému cukru, který se získává z orchideje vanilky. Za živočišnou říši se představili někteří zástupci opylovačů orchidejí, např. model loriho čárkovaného či kolibříka. Návštěvníci tak mohli zapojit všechny smysly a sáhnout si na třicet zajímavých rostlinných i živočišných exponátů. Tradicí je také zvukový průvodce, pozvánka a popisky v „klasice“ i v Braillově písmu. Při vernisáži výstavu navštívil nevidomý senátor, pan Milan Pešák, který je patronem projektu Zahrada pro nevidomé.

BŘEZEN

Výstava o proutí

1. - 30.4.
Výstavní sál a Ornamentální zahrada
Počet návštěvníků: 36 836

V našich zeměpisných šířkách patří vrby mezi typické jarní dřeviny. S jejich sortimentem a použitím jste se mohli seznámit na naší jarní výstavě. Ve výstavním sále jsme představili keřové, pokryvné i stromkové vrbičky. Objekty nejen z vrbového proutí byly nainstalovány přímo v Ornamentální zahradě. Představili se též dva zpracovatelé tohoto nádherného přírodního materiálu: Jiří Rech z Brna a Július Lalák z Nesvad u Nových Zámků.

Tropičtí motýli

5.4. - 1.5.
Skleník Fata Morgana
Počet návštěvníků: 45 825

Pravidelní i noví návštěvníci se i letos dočkali populární výstavy tropických motýlů ve skleníku Fata Morgana. Zásilkám kukel z anglického Stratfordu nad Avonou tentokrát nic nebránilo ve šťastném letu *(v roce 2010 islandský ledovcový vulkán Eyjafjallajökull uzavřel vzdušný prostor a způsobil nemalé komplikace mj. i s organizováním akce a pak i líhnutím motýlů).*

Letos kukly doletěly v dobré kondici, a tak návštěvníci na vlastní oči sledovali líhnutí pestrobarevných motýlů, kteří se v přírodě vyskytují v Africe, na Kanárských ostrovech, Filipínách, v Thajsku, Malajsii, ve Střední a Jižní Americe.

DUBEN

STOPA JE ODLITA A NA SVÉM MÍSTĚ

Přípravy na sobotní akci STOPOVÁNÍ DINOSAURA vrcholí...

T r o j a (mu) - Ve čtvrtek 21. dubna krátce po desáté hodině se na terase u kaple sv. Kláry, na Venkovní expozici Botanické zahrady sešli zástupci Českého rozhlasu 2 - Praha - "Meteorový" redaktor Marek Janáč, za firmu Geosvět Vlastimil Sloup a „domácí" Věra Bidlová. Měli jasný úkol: Být u toho, když bude umísťován první odlitek dinosauří stopy do chodníku, odkud byl na podzim 2010 vyjmut originál. Odborné „stavební" práce se ujal Vlasta Sloup, zatímco ostatní přihlíželi a občas přišli s dobrou radou. Přilepení kamene, vyspárování a konečné čištění trvalo téměř dvě hodiny. Teď je již stopa připravena k sobotnímu oficiálnímu odhalení. Firma Geosvět ovšem kromě prvního odlitku, který od dnešního dne doplňuje chodník v Zahradě, zhotovila i jeden odlitek pro vítěze dlouhodobé soutěže STOPOVÁNÍ DINOSAURA a jeden do sbírky přírodnin určené především pro nevidomé návštěvníky Zahrady (je možné zapůjčit).
Od 23. dubna originál stopy „zdobí" expozici Chlupáčova muzea historie Země…

To je ona (stopa)…

Vlasta Sloup v akci

Marek Janáč je (snad) spokojen

PS: V chodníku zůstal ještě originál druhé stopy dinosaura, kterého se zatím nepodařilo identifikovat…

Stopování dinosaura

23.4.
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 4 465

Vyhlášení soutěže Stopování dinosaura zorganizoval Český rozhlas - konkrétně jeho populárně-vědecký magazín Meteor společně s Botanickou zahradou pro všechny milovníky objevování skrytých stop vyhynulého života. Šlo o završení projektu, který probíhal v dubnových vysíláních Meteoru nebo Leonarda. Stopaři v něm sbírali indicie, aby se mohli zúčastnit soutěže o hlavní cenu - zájezd do Mongolska, do paleontologického naleziště světového významu, místa, kde žili dinosauři…

Kromě soutěžení milovníci dinosaurů diskutovali s našimi předními paleontology, zapojili se do některé z paleontologických dílen nebo namluvili svoji zvukovou stopu budoucím generacím. Pro tento den byla připravena Paleontologická poradna Chlupáčova muzea s odléváním zajímavých zkamenělin (trilobiti, amoniti ...), Tvůrčí dílna Geosvětu - s odléváním dinosauřích stop, k vidění byly též vykopávky dinosaura ze sbírek Národního muzea. Ve stánku Českého rozhlasu se soutěžilo o dinosauří trička, speciální omalovánky a unikátní publikaci s 3D fotografiemi našich nejvýznamnějších paleontologických nálezů stop života před miliony let. Stánek BZ nabídl „seznamku“ s rostlinami, kterými se dinosauři živili...

„A tihle za to mohou!“ ☺ *- fotografie z tiskové konference v Chlupáčově muzeu Země dne 31.3.2011. Zleva* ***Marek Janáč*** *- moderátor pořadu, Meteor Český Rozhlas 2,* ***Martin Mazuch*** *a* ***Martin Košťák*** *- Ústav geologie a paleontologie Přírodovědecké fakulty UK v Praze,* ***Radek Mikuláš*** *- Geologický ústav AV – „stopař",* ***Oldřich Vacek*** *- ředitel BZ.*

Z území ČR jsme zatím znali jen jediný otisk nohy dinosaura. Vědecky ho v roce 1998 popsal dr. Jaroslav Zajíc z Geologického ústavu AV, a to v pískovcovém bloku pocházejícím z lomu U devíti křížů nedaleko Červeného Kostelce. Druhou stopu objevil Zajícův kolega ze stejné instituce - Radek Mikuláš - cílevědomým „stopováním" v naší BZ: ***„Věřím, že teď se budou lidé více dívat, co mají kolem sebe. A dají vědět…!“***

Velikonoční jarmark

23. - 25.4.
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 8 382

Jarní jarmark patří mezi již tradiční, letité akce v botanické zahradě. Nabídli jsme široký sortiment zboží s různou velikonoční tematikou. Nechyběly ukázky rukodělných prací - zdobení perníků, výroba vitráží, řezbářské práce, výroba lidových hraček. U všeho dění byla i „naše“ čajovna U Cesty. K obohacení a roztančení akce jistě přispělo vystoupení dětského folklorního souboru Klíček ze Řevnic.

W.I.T.CH.

30. 4.
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 3 775

V letošním roce se na Venkovní expozici uskutečnilo jarní setkání čarodějek a kouzelníků – W.I.T.CH.. Ve spolupráci s firmou Egmont byl připraven bohatý program plný kouzlení, zpěvu i tance. Děti přijel pobavit třeba neopakovatelný kouzelník Richard Nedvěd, zazpívala děvčata ze skupiny 5Angels a nebo malinko odrostlejší Ewa Farna. Malí a mladí účastníci řešili spousty čarodějných úkolů, za jejichž splnění malé čarodějky i kouzelníci získávali pěkné dárky. Akce byla zakončena zapálením ohně, u kterého si mohli návštěvníci opékat buřty a nebo zazpívat písničky za doprovodu kytar.

DUBEN

KVĚTEN

Africké fialky

6. - 15.5.
Skleník Fata Morgana
Počet návštěvníků: 8 739

Botanická zahrada spolu se specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu „Santpaulia“ nejprve připravila pro milovníky fialek burzu *(na fotografii vpravo),* které se zúčastnilo 550 návštěvníků. Našli zde a mohli zakoupit nové druhy a nové barvy fialek.
Pak už následovala „klasická“ výstava ve skleníku Fata Morgana, kam se za barvami květů a za radou, jak fialky pěstovat, vypravily tisícovky milovníků saintpaulií.

Hudební toulky

16.5. - 25.9., každou neděli od 17 hodin
Venkovní expozice
Průměrná účast na jeden koncert byla 35 návštěvníků

Cyklus hodinových koncertů pod širým nebem se stal již tradicí. Do zahrady přichází stále více „hudbymilovných“ návštěvníků, někteří cíleně, jiní náhodně. Koncerty měly a mají příjemnou, neopakovatelnou atmosféru, kterou mohla narušit pouze nepřízeň počasí. To se pak koncert přesouval do výstavního sálu *(na fotografii vpravo)*.
V roce 2011 se uskutečnilo 20 koncertů.

Botanické ilustrace

20. - 29.5.
Skleník Fata Morgana
Počet návštěvníků: 3 800

Do výtvarné soutěže se přihlásily na tři desítky amatérských i profesionálních výtvarníků nejen z České republiky, ale i Slovenska a Ukrajiny. Všichni soutěžící měli „povinné cvičení“ - zachytit tolii bahení (*Parnassia palustris*), která byla vyhlášena Rostlinou roku 2010. Jako další kreslili jakoukoli jinou, avšak reálně existující rostlinu.
Soutěž vyhlásila Přírodovědecká společnost a její internetový magazín Botany.cz. Výsledek soutěže byl oficiálně zveřejněn 29. 5. 2011 ve skleníku Fata Morgana: Vyhrál Victor Yarema z Ukrajiny – GRATULUJEME!

Benefice pro Japonsko

7.5. od 13 do 19 h

Venkovní expozice, Ornamentální zahrada, Japonská zahrada

Počet návštěvníků: 1 231

Neplánovaná akce, kterou iniciovali někteří zaměstnanci botanické zahrady na základě nešťastné události - zemětřesení v Japonsku. Program benefice vznikal doslova za pochodu ve spolupráci s Česko-japonskou společností, hlavním pořadatelem. Akci zahájil Velvyslanec Japonska v ČR - Jeho Excelence Toshio Kunikata se svou ženou. Dostavila se i paní Věra Čáslavská, čestná členka Česko-japonské společnosti. Návštěvníci se interaktivně mohli zapojit třeba do skládání origami nebo si vyzkoušet oblékání kimon pod odborným dohledem lektorů. Orientální občerstvení lákalo stylově na sushi, různé druhy čajů a další dobroty.

Po celý den byl volný vstup do celé zahrady. Na všech pokladnách mohli návštěvníci přispět podle svého uvážení. **Zisk 86 165,- Kč putoval Česko-japonské společnosti, která peníze poslala na pomoc zemětřesením postiženému Japonsku**. Krásné počasí a pestrý program podpořily bohulibou akci, návštěvníci přišli v hojném počtu a přispěli. Děkujeme všem. I účinkujícím, kteří se vzdali honoráře. Velké poděkování si zaslouží i hlavní organizátor z Česko-japonské společnosti - Robin Šóen Heřman.

KVĚTEN

International Exhibition of Suiseki and Shangshi

21. - 29.5.
Sklepení Trojského zámku
Počet návštěvníků: 1 175

Mezinárodní výstavy krásných čínských a japonských kamenů suiseki a shangshi se zúčastnili sběratelé z České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska, Rakouska, Itálie, Německa, Španělska, USA, Litvy, Koreji a Dánska. Vystaveny byly i exponáty ze sbírky Botanické zahrady hl. m. Prahy pocházející z Číny. Výstavu doplnily obrazy PÍSMO – PAMĚŤ LIDSTVA výtvarnice Vladislavy Kuřátkové a o víkendech bohatý doprovodný program.

Suiseki (japonský název) jsou kameny, které byly formovány pouze přírodou. Jsou sbírány a uchovávány pro svou původní krásu a schopnost zpodobňovat především přírodní scenérie (krajinu, pohoří, hory, ...) v miniaturní podobě. Již před 2 000 lety byly v Číně takové kameny (gongshi, shangshi) sbírány a ceněny vysoce postavenými hodnostáři a umělci a byly vystavovány s kaligrafiemi a tušovými malbami. Od 6. století našeho letopočtu se toto umění začalo šířit do Koreje (suseok) a Japonska (suiseki), kde se rozvinulo do osobitých forem. Kameny se vystavují buď na dřevěných podložkách (daiza) nebo jsou umístěny na keramických mísách (suiban) naplněných pískem. Umění „pohledových kamenů“ je populární po celém světě.

Naše výstava byla největší výstavou svého druhu v Evropě a podle Igora Bárty, prezidenta European Suiseki Association i nejkvalitnější co do exponátů.

Zahájení výstavy Igorem Bártou, prezidentem ESA

KVĚTEN

Trvalkové dny

17. - 19. 6.
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 737

Jako součást výstavy o léčivých rostlinách zorganizovala botanická zahrada s Českým Svazem perenářů pestrý program. Pro návštěvníky připravili kurátoři akce prohlídky sbírky trvalek a sbírky léčivých rostlin. V prodejních stáncích nechyběl široký sortiment trvalek i léčivých rostlin. Český svaz perenářů připravil zajímavý workshop: **Praktické ukázky osazování nádob a tvorba trvalkového záhonu** *(na fotografii vpravo)*.

Kreslení a malování rostlin s Lucií Crocro

20.6.,10.7., 14.8., 11.9.
Venkovní expozice - Ornamentální zahrada
Celkový počet návštěvníků (výtvarníků): 27

Umělecký kurz byl inspirován rostlinami kvetoucími přímo v expozici zahrady. Účastníci tak mohli různými výtvarnými technikami nalézat pod odborným vedením svůj osobní pohled na krajinu rostlin a uprostřed rozkvetlé zahrady malovat živé exponáty. Jednotlivé lekce byly tematicky zaměřeny: Kresba rostlin, Barvy a prostory květů, Architektura rostlin a Rostliny ve vzájemné kompozici. Kurz byl určen dětem i dospělým. Mezi jeho účastníky se sešli úplní začátečníci i pokročilí. Každý si zvolil vlastní cestu, pro mnohé bylo malování zároveň terapií…

Svatojánská noc

24.6.
Venkovní expozice - Ornamentální zahrada
Počet návštěvníků: 60

Během výstavy léčivých rostlin se v tento den sešlo pár milovníků bylinek. Návštěvníci si mohli projít expozice s odborným výkladem Jarmily Skružné, další přednáška od stejné průvodkyně a zároveň kurátorky léčivých rostlin byla zaměřena na byliny Svatojánské noci. Paní Jana Arcimovičová přednášela o magických rostlinách a zvycích. Návštěvníci mohli ochutnat bylinné čaje a pokrmy ochucené bylinkami, mohli si zakoupit léčivé rostliny a koření. Nechyběl test na poznávání léčivých rostlin.
Od 18 hodin se vesele zpívalo kolem ohně, který k této noci patří.

ČERVEN

Kaktusy a sukulenty 2011

18.6. - 3.7. prodlouženo do 24.7.!

Venkovní expozice - fóliovník v pěstebním zázemí v severní části expozice

Počet návštěvníků: 7 679

V roce 2011 ukázala největší evropská výstava 250 druhů, poddruhů a forem kaktusů, dalších sukulentů a suchomilných rostlin z 10 různých oblastí s výskytem sukulentních rostlin. Návštěvníci tak mohli obdivovat tyto expozice: Mexická vápencová skaliska, Madagaskarská buš, Písčitá pláň jižní Afriky, Brazílie, Vysokohorský biotop puna z jihoamerického Peru, ale i místa bližší: Kanárské ostrovy a Alpy. Mnoho zimovzdorných druhů bylo k vidění na stálé expozici polopouští USA. Zájemci o prodej odcházeli maximálně uspokojeni - našli zde největší sortiment v ČR na jednom místě! Na výstavě byla **slavnostně pokřtěna kniha Jana Gratiase a Jana Noska - Pěstujeme Euforie**. Akce se uskutečnila **pod záštitou Velvyslanectví Spojených států mexických, vernisáž navštívil Jeho Excelence José Luis Bernal Rodriquez s chotí**. O víkendech nechyběla odborná průvodcovská služba a poradenská služba byla k dispozici každý den po celou dobu výstavy.

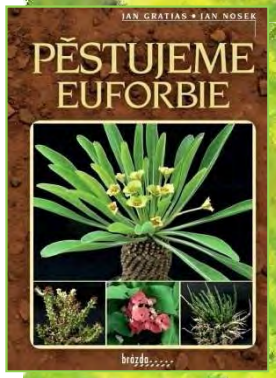

ČERVEN
ČERVENEC

Indiánský víkend

16. - 17.7.
Venkovní expozice – Lesní biotopy
Počet návštěvníků: 2 272

Poprvé si mohli návštěvníci užít víkend v indiánském duchu. Mezi 2 skutečnými teepee bylo připraveno základní seznámení s tábořištěm a rituály. Malí i velcí si zkusili vyrobit náramky, čelenky a jiné indiánské předměty. Házení oštěpem a střelba z luku a kuše si též našly hodně zájemců. Bylo možné ochutnat kukuřičné placky pečené na ohni nebo čokoládovou aztéckou placku na bambusových rohožích. Řada návštěvníků si nechala namalovat čokoládovými barvami ornamenty na tělo. Spolupráce s Muzeem čokolády v Praze byla tedy nejen voňavá, ale i chutná. Partnerem akce se stal Únětický pivovar. I přes vysoké letní teploty odcházeli návštěvníci spokojení. A kdo zůstal až do večera, tak si v sobotu i v neděli mohl užít koncert indiánské hudby.

Živá hudba v zahradě – skupina Eldorádo

22.7.,19.8., 23.9.
Ornamentální zahrada
Vinice sv. Kláry - u viničního domku

Poprvé botanická zahrada otestovala zájem návštěvníků o poslech živé hudby, přesněji country písní. Návštěvnost na jedno vystoupení činila 12 až 19 návštěvníků, kteří se zapojili zpěvem i tancem. K příjemné atmosféře přispěl krásný výhled na Prahu od posezení u viničního domku a konzumace vína z naší vinice. V příštím roce se bude v zahradě opět hrát, věříme, že pro více posluchačů.

ČERVENEC

Posvícení

14.8.
Vinice svaté Kláry
Počet návštěvníků: 1 593

Posvícení se stalo již tradiční, hojně navštěvovanou akcí. V exkluzivním prostředí Vinice svaté Kláry byl opět připraven bohatý kulturní program k tanci i poslechu. V prodejních stáncích předváděli šikovní prodejci své umění. Dobře bylo postaráno o naše žaludky. Nechyběla pečená kachna, koláče a další posvícenské dobroty.

Výstava dřevěných včelích úlů a medonosných rostlin

14. - 21.8.
Venkovní expozice, Výstavní sál
Počet návštěvníků: 5 421 (z toho 1 234 prošlo též částí ve výstavním sále)

Poprvé Venkovní expozici doplnily včelí kláty od českých a slovenských řezbářů, kteří zde představili své umělecké práce z Řezbářského sympozia Přílepy 2011. Tématicky výstavu doplnily označené medonosné rostliny v Ornamentální zahradě, na expozici Flóra Středomoří a Turecka. Ve výstavním sále se návštěvníci seznámili s včelařskými potřebami, fotografiemi s včelí tématikou, mohli pozorovat živé včely a z naučných panelů se dozvědět základní údaje o jejich životě. V sobotu proběhla odborná prohlídka včelích úlů A při stáčení medu zazněly zajímavé informace o pilných včelkách. S akcí pomáhali mladí členové kroužku Vyšehradští včelaříci a humanitární sdružení PROTEBE. Děkujeme partnerovi akce Jiřímu Cafourkovi.

Vaše zdraví ve Vašem městě

27.8.
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 625

Akce pod záštitou primátora Bohuslava Svobody se uskutečnila v celém venkovním areálu. V severní části zahrady byla zóna Zdravá výživa, kde návštěvníci ochutnávali zdravé potraviny, nechali si poradit se sestavením redukčních, sportovních diet a zúčastnili se kuchařské show. V lese se zkoušela stabilita na laně. V jižní části zahrady, v zónách Zdravé tělo a Psychická vyrovnanost jsme se naučili bojovat se stresem a účinně odpočívat. Návštěvníci cvičili, tancovali, skákali na trampolíně. Odborníci měřili tlak, cholesterol a poměr tělesného tuku a svaloviny. Odpoledním lákadlem se stala šermířská školička a šermířský turnaj s primátorem Bohuslavem Svobodou. Primátor si s rodinou prošel celý areál a aktivně se zapojil nejen do šermování. Škoda, že počasí bylo nevalné až děsivé (pršelo a byla zima). Akce tedy skončila rychlým únikem. Na „zdravý den“ byl vstup zdarma!

SRPEN

Pelargonie - PREMIÉRA V BZ!

8. - 31.8.
Venkovní expozice - Ornamentální zahrada
Počet návštěvníků: 11 843

Botanická zahrada uspořádala ve spolupráci se specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu Pelargonie Loděnice velkou výstavu kultivarů různých skupin pelargonií. Na akci byly hojně zastoupeny pelargonie páskaté, břečťanolisté, královské, andělské a mnohé další, včetně kultivarů s vonnými listy. Jsou to zejména pelargónie páskatá a převislá pelargónie břečťanolistá, které zdobí okenní truhlíky na celém světě a jsou nejznámějšími zástupci rodu, jež čítá téměř 250 dosud vědecky popsaných druhů (s četnými poddruhy navíc).
Každoročně zdobí oblíbené pelargonie Venkovní expozice botanické zahrady. Letos k nim kromě kultivarů umístěných v keramických nádobách kolem cest přibyly nejrůznější odrůdy této oblíbené květiny na stojanech u pergoly v Ornamentální zahradě...

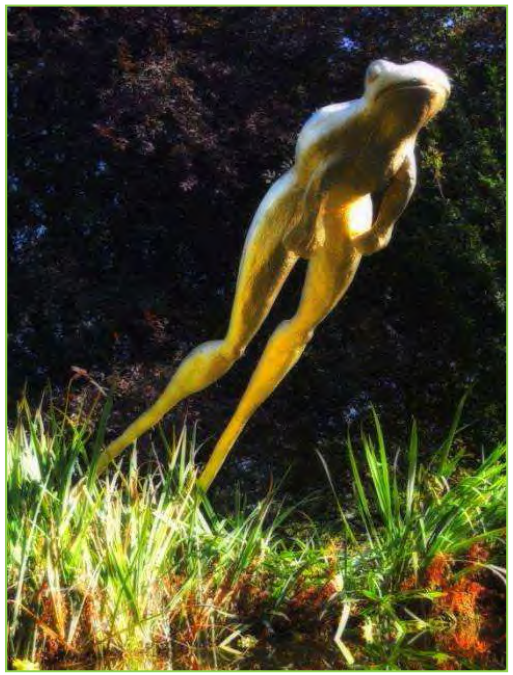

Pozdní sběr

16.9. - 30.10. prodlouženo do 30.11.!
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 12 792

Podzimní sochařská výstava v nově zpřístupněné části Venkovní expozice navázala na tradici, která byla založena v roce 2007, kdy se toto unikátní prostředí naplnilo sochami studentů Ateliéru SOCHA II VŠUP pod vedením pana profesora Beránka.
Pro někoho kontroverzní, pro jiného třeba jen „úlet", pro mnohé třeba „jen" příjemné zpestření venkovní expozice. Taková byla výstava 12 soch 11 autorů. **Petr Holeček, Tereze Erbenová, Vlasta Elmerová, Luděk Míšek, Kateřina Čížková, Kristina Vašíčková, Zuzana Beránková, Magdalena Poplawská, Benedikt Tolar, Jan Boháč a Jan Maria Morávek - to jsou jména autorů, kteří se pokusili Zahradu přiblížit pohádce...**
Autorem koncepce výstavy byl sochař Jan Morávek a Věra Bidlová z botanické zahrady.

SRPEN ZÁŘÍ

Tajemství dešťových kapek

Fotografická výstava Miroslava Béma
3. - 25.9.
Výstavní sál
Počet návštěvníků: 3 200

Autor vystavených fotografií zachycuje hlavně kapky rosy a dešťové kapky na rostlinách, které si v detailech nezadají s nádhernými šperky. Početná skupina návštěvníků nešetřila pochvalnými zápisy do naší kroniky. Miroslavu Bémovi se jistě podařilo přimět lidi, kteří na výstavu dorazili, vidět krásu detailů přicházejících po dešti nebo po ranní rose. „Vím, že moc lidí ji nevidí a vnímat neumí," posteskl si autor fotografií.

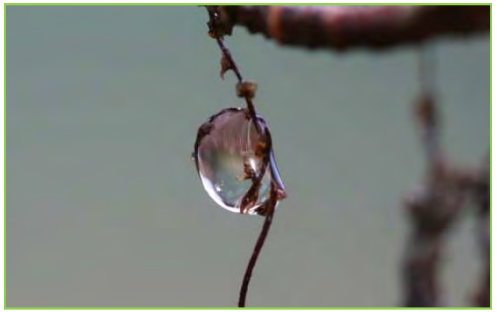
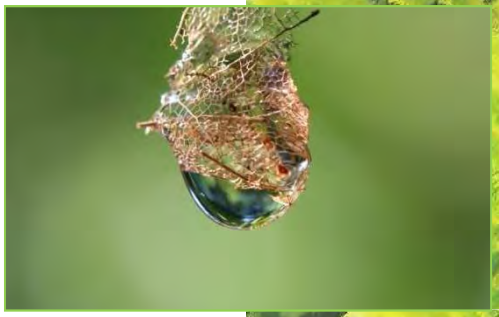

Vinobraní

10. - 11. 9.
Vinice sv. Kláry
Počet návštěvníků: 10 999

Nejnavštěvovanější akcí roku se opět stalo Vinobraní. Milovníci vína a burčáku přicházejí rok od roku ve stále větším počtu. K úplné spokojenosti přispěl bohatý program a tradiční i nevšední občerstvení, které bylo k zakoupení v prodejních stáncích.
Součástí vinařské akce se stalo provázení a řízená degustace v Expozici výroby vína, kde Botanická zahrada v Troji vyrábí veškerou svou produkci vín od roku 2009…

ZÁŘÍ

Masožravé rostliny

10. - 18.9.
Zásobní skleník, skleník Fata Morgana
Počet návštěvníků: 4 635

Jako každoročně, tak i letos nemohla chybět návštěvníky oblíbená výstava masožravek. Ve skleníku Fata Morgana byly vystaveny vzácné rostliny ze sbírek Botanické zahrady i našich předních pěstitelů. Výstavu doplnily fotografie masožravých rostlin ve štole skleníku. Opět byl pro návštěvníky zajištěn prodej masožravých rostlin a poradenská služba. Kamil Pásek návštěvníkům nejen dokázal poradit jak pěstovat masožravé rostliny, ale pomohl i při přesazení přinesených rostlin do kvalitního substrátu. Zájemcům doporučil odbornou literaturu pro jejich pěstování. Návštěvníci mohli získat i *Opravník omylů o masožravých rostlinách* z pera kurátora sbírky masožravek Vlastika Rybky. O víkendu návštěvníky zdarma v každou celou hodinu naši školení průvodci provedli světem masožravých rostlin a seznámili zájemce s fenoménem masožravosti.

Vegetariánský festival

24.9.
Venkovní expozice
Počet návštěvníků: 2 269

V letošním roce proběhl v botanické zahradě 1. ročník VEGEFESTU (vegetariánského festivalu). Kéž by se tento festival stal tradiční akcí! Jeho smyslem bylo přimět lidi uvažovat o dosavadním životním stylu, životosprávě, zdravých potravinách,… Už dávno neplatí, že co je zdravé, chutná nevalně!
Celodennímu programu nabitému přednáškami, ochutnávkami a cvičením přálo počasí, což se pochopitelně odrazilo i na nebývalém počtu příchozích.
A byli mezi nimi určitě i ti, pro které je změna stravovacích návyků „těžce stravitelná“. Uvidíme za rok! (Snad ☺).
Hlavními body programu se staly ochutnávky zdravých jídel světových vegetariánských kuchyní, ukázky vaření a přednášky o stravování, koncerty, zpěv a bubnování, masáže a program pro děti: divadlo, výtvarné dílny, hlídání.

ZÁŘÍ

Dýně

23. 9. - 23. 10.
Venkovní expozice – severní část
Počet návštěvníků: 10 654

Po loňské odmlce jsme opět zařadili do programu podzimních výstav dýně. Tentokrát jsme zvolili severní část BZ, kterou doslova rozzářila bohatá škála barev od bílé, zelené a žluté do sytě oranžové. Návštěvník ovšem mohl obdivovat nejenom barvy, ale i roztodivné tvary plodů z čeledi *Cucurbitaceae.* Sluníčko, krásné prostředí a záplava dýní se jistě pozitivně podepsaly na počtu návštěvníků, kteří na kulaté, šišaté, hrbaté, pokroucené, jedlé, dekorativní, malé, velké, všebarevné dýně přišli…

Dýňové hrátky

1. - 2. 10.
Venkovní expozice – severní část
Počet návštěvníků: 2 950

Akce pro malé i velké návštěvníky, pro které jsme připravili velkou spoustu rostlinného i doplňkového materiálu. Každý s ním mohl nakládat podle vlastního uvážení. Vznikala tak konkrétní zvířátka nebo postavy, stejně jako abstraktní exponáty. Všichni mohli popustit fantazii a skutečně se vyřádit, záleželo pouze a jen na vlastní zručnosti a okamžité fantazii…

ŘÍJEN

Kapradiny

1. - 16.10.
Skleník Fata Morgana, Venkovní expozice, Výstavní sál
Počet návštěvníků: 14 259

Ve skleníku Fata Morgana byly kromě mnoha již vysázených a volně rostoucích kapradin vystaveny ve všech jeho částech další exponáty *(foto vlevo)*. Na Venkovní expozici - v severní části zahrady byla k vidění ukázka využití osladičů a kapradí ve smíšených výsadbách hajních trvalek. Výstavu doplňovaly unikátní makrosnímky zachycující utajený svět kapradin *(foto vpravo)* autora Pavla Sekerky.
Ve výstavním sále v jižní části zahrady proběhla výstava Kapradiny zblízka *(foto uprostřed)*.

Halloween

31.10.
Venkovní expozice - Stráň
Počet návštěvníků: 1 138

Mezi tradiční akce v botanické zahradě se zapsal Halloween. Na Venkovní expozici se sešla spousta příšerek a strašidel všech možných druhů a věku. Děti si mohly vyzkoušet vlastnoručně vydlabat dýni a vytvořit tak nádherné strašidlo, které společně s ostatními tvůrci při večerním průvodu po zahradě rozsvítily. Mohly si též vylepšit svůj halloweenský převlek originální kresbou na obličej. Ten, kdo dostal po náročném odpoledni hlad, neodolal dobrotám ve stáncích s občerstvením, nebo si upekl buřt u ohně.

ŘÍJEN

Plody podzimu

1. - 30.11.

Výstavní sál, Venkovní expozice

V komorním prostředí sálu se poprvé představily plody listnatých dřevin. Návštěvníci si tak mohli zopakovat známé plody jako jsou kaštany, žaludy, bukvice a mohli se seznámit i s méně známými plody jako je třeba krásnoplodka, dřezovec atd. Všechny plody byly doplněny větvičkami s listy nebo listy vylisovanými. Nechyběly jmenovky s českým i latinským názvem. Výstava byla doplněna tematickými fotografiemi, jejichž autorem je Petr Horáček. K dispozici byla přehledná mapa areálu Botanické zahrady hl. města Prahy, kde si návštěvníci mohli najít většinu příslušných dřevin a plody tak pozorovat přímo v expozicích…
Akce byla volně přístupná, tedy zdarma a bez evidence počtu návštěvníků.

Podzimní cyklus přednášek

3.11. - 15.12.

Výstavní sál

Počet návštěvníků: 54

Na základě požadavků návštěvníků z minulých let zahrada zorganizovala na podzim druhý cyklus přednášek. Tentokrát se zaměřením na daleké kraje. Tři byly cestovatelské: Národní parky východní Afriky, Iránské putování, Antarktida a Ohňová země, jedna přednáška byla botanická: Příroda jižního Vietnamu, jedna přednáška zoologická: Zoologické objevy posledních let a jedna s odborným zaměřením na choroby a poškození rostlin. Mezi šesti přednášejícími se vystřídali „domácí“ i „přespolní“.

Pozn.: Vzhledem k nízké návštěvnosti v podzimním termínu jsme se rozhodli, že přednášky budou pouze v jednom termínu, během prvních tří měsíců v roce.

LISTOPAD

Výstava ořechy a oříšky

3.12.2011 - 1.1.2012
Fata Morgana
Počet návštěvníků: 2 320

Ořechy jsou neodmyslitelně spjaté s obdobím Vánoc, kdy je asi nejvíce používáme a konzumujeme. Připravili jsme přehled širokého sortimentu známých i méně známých plodů, nejen z našich zeměpisných šířek. Na vánoční výzdobu byly použity plody i jejich části. Výzdoba mohla inspirovat k vlastní výrobě vánočních dekorací.

Adventní rozjímání

17.12.
Venkovní expozice – Ornamentální zahrada, Kaple sv. Kláry
Počet návštěvníků: 105

Již počtvrté se mohli návštěvníci vánočně naladit při této komorní akci. Do průvodu živého betlému se zapojil každý, kdo si chtěl vychutnat zimní atmosféru venkovní expozic. Během prohlídky se návštěvníci zaposlouchali do biblických textů, u Kaple sv. Kláry byla hlavně pro děti zvířátka zapůjčená ZOO Praha. Nechyběl betlém zapůjčený Psychiatrickou léčebnou v Bohnicích a keramický betlém od paní Kubíčkové vystavený v kapli sv. Kláry. Koncert dětí zaměstnanců botanické zahrady i vystoupení vokální skupiny Rudolfvoice přispěly k adventnímu zastavení a rozjímání. K zahřátí byla připravena medovina, horké nápoje od čajovny U cesty a možnost zakoupení drobných dárků.

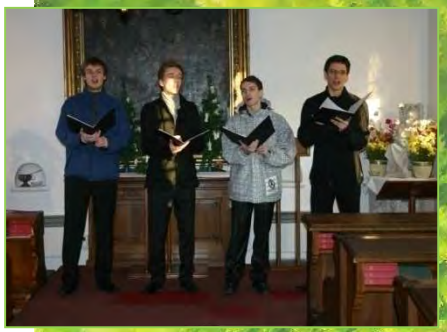

PROSINEC

Jmenuji se VAŠÍK!

Václav Vydra pokřtil samečka kožnatky

T r o j a (mu) - V pátek 16. prosince, něco málo před 15. hodinou se v jezírku tropického skleníku Fata Morgana jedlo a nad jezírkem pilo! Důvodem byl slavnostní křest samečka kožnatky čínské. Toho před časem do jezírka vhodil neznámý dárce. Zodpovědné role kmotra se ochotně a s nadšením ujal populární herec, uznávaný chovatel koní a především charizmatický člověk - pan Václav Vydra. Cestou do Brna na představení přijel svému svěřenci popřát hodně zdaru a pevné zdraví. A všem lidem, kteří se křtu zúčastnili, i hodně štěstí a pracovníkům ze Zahrady radost z prostředí, ve kterém pracují.

Jednotlivci i školní kolektivy poslali během listopadu celkem 95 návrhů jmen. Mezi nimi se do TOP výběru dostaly např.: Charley, Frfník, Plaváček, Rypáček, Ninja a Guej, bez šancí nebyl ani Pan Želvák. A které se nakonec stalo tím NEJ? **Na celé čáře vyhrál V A Š Í K** ! *(Díky Jitunko za bezkonkurenčně nejlepší nápad, proč mě to taky nenapadlo?! ☺)*... A kmotr se netajil tím, že je mile překvapen. Na přilepšenou se Vašíkovi servíroval syrový kapr (blíží se přece Vánoce!). Jedno obří sousto zaměstnalo oslavence natolik, že si pro další připlaval až za hodnou chvíli. A stejně dal nakonec přednost osvědčenému „nanuku z mražených ryb" ☺.

Václav Vydra si ze slavnostního křtu odvezl certifikát opravňující (až snad zavazující) jej k pravidelným kontrolám Vašíka a originální stylovou kytici, vytvořenou v květinářské dílně našich nejlepších floristek (paní Němcové, Kundrátové a Romaniukové). Nechyběl ani přípitek vodou z jezírka...

Reklama/citylighty

I v roce 2011, stejně jako v letech 2010, 2009, 2008 a 2007 byl autorem všech grafických zpracování PR materiálů zkušený **Pavel Florian** z botanické zahrady.

S jeho prací jsme se setkávali především na velkoformátových reklamách (citylightech) a na plakátech na zastávkách autobusů všude po Praze, či na stránkách různých tištěných publikací…

LEDEN
až
DUBEN

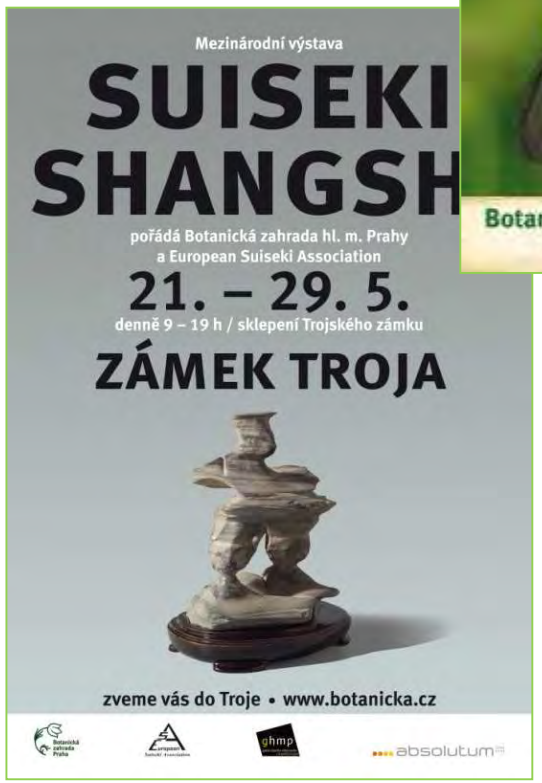
Mezinárodní výstava
SUISEKI
SHANGSH
pořádá Botanická zahrada hl. m. Prahy
a European Suiseki Association
21. – 29. 5.
denně 9 – 19 h / sklepení Trojského zámku
ZÁMEK TROJA
zveme vás do Troje • www.botanicka.cz
ghmp
absolutum

Tropičtí
motýli
5. 4. – 1. 5. 2011
úterý – neděle / 9 – 18 h
skleník Fata Morgana
Botanická zahrada hl. m. Prahy –
zveme vás do Troje • www.botanicka.cz

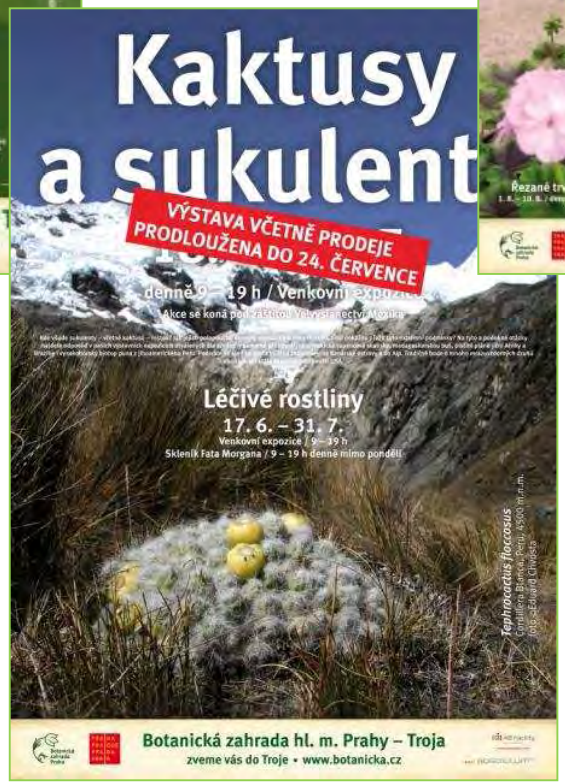
Kaktusy
a sukulent
VÝSTAVA VČETNĚ PRODEJE
PRODLOUŽENA DO 24. ČERVENCE
Léčivé rostliny
17. 6. – 31. 7.
Venkovní expozice / 9 – 19 h
Skleník Fata Morgana / 9 – 19 h denně mimo pondělí
Botanická zahrada hl. m. Prahy – Troja
zveme vás do Troje • www.botanicka.cz

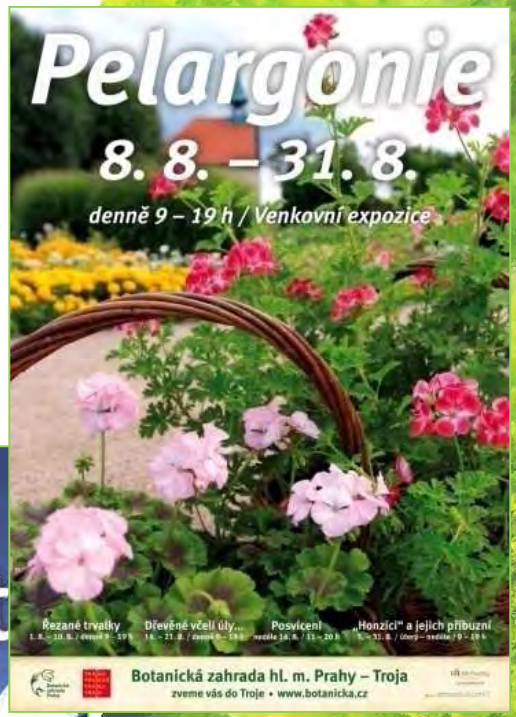
Pelargonie
8. 8. – 31. 8.
denně 9 – 19 h / Venkovní expozice
Řezané trvalky
Dřevěné včelí úly...
Posvícení
„Honzíci" a jejich příbuzní
Botanická zahrada hl. m. Prahy – Troja
zveme vás do Troje • www.botanicka.cz

KVĚTEN
až
SRPEN

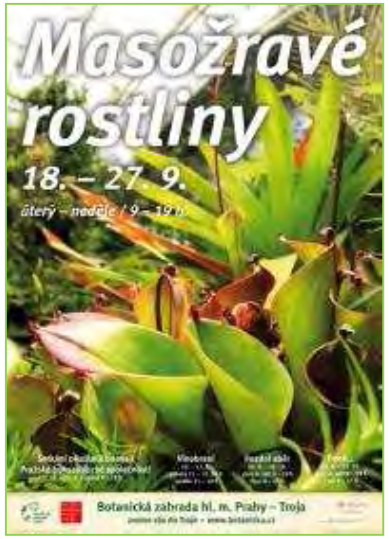

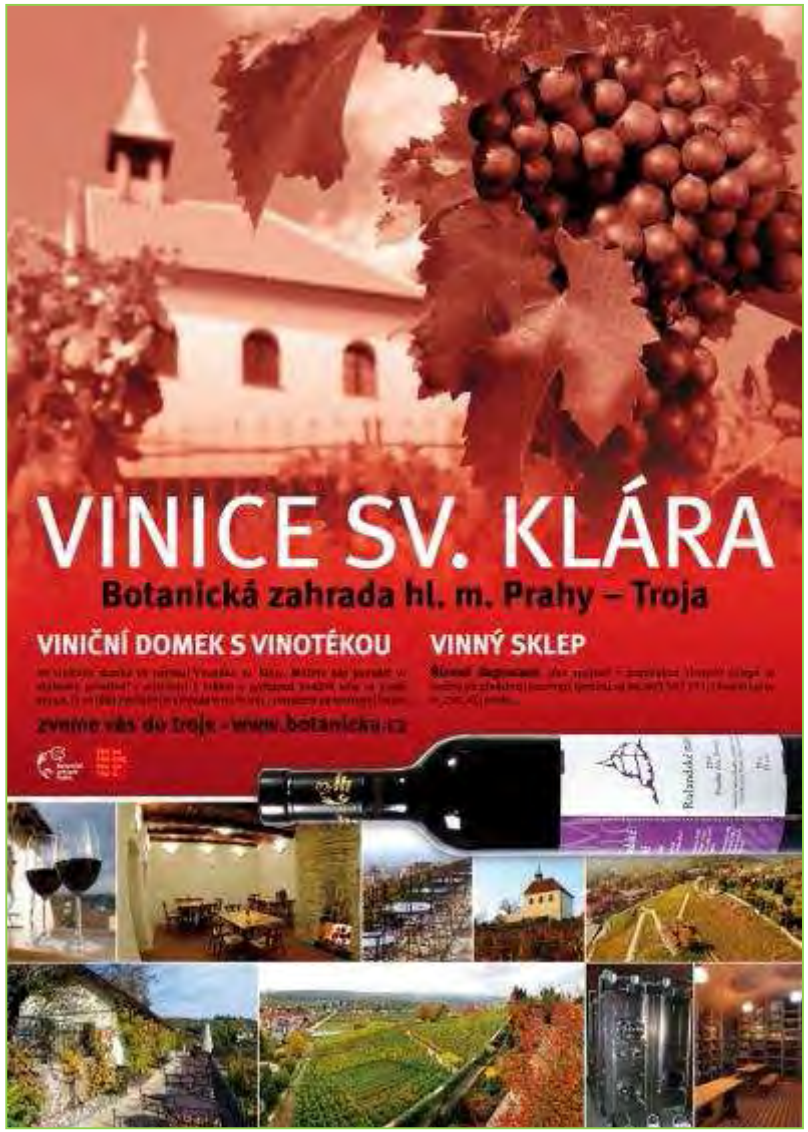

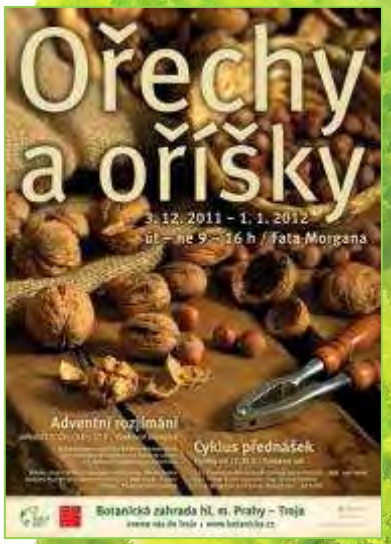

ZÁŘÍ
až
PROSINEC

Kořeny osobností

Projekt „Kořeny osobností“ v Botanické zahradě hl. města Prahy byl zahájen v únoru 2009 a pokračoval v roce 2010 i v roce 2011. Účast zajímavých osobností byla hojná a více než reprezentativní…

18. březen – Skleník Fata Morgana

Držitelka tří Zlatých slavíků zpěvačka **Marta Kubišová** a mezinárodně uznávaná česká architektka **Eva Jiřičná** vysadily své vzácné orchideje – ***Dendrobium anosmum*** a orchidej rodu ***Renanthera.***

21. duben – Venkovní expozice

Jménem nejslavnějšího českého génia a vlastence **Járy Cimrmana** vysadili členové Divadla Járy Cimrmana**: Zdeněk Svěrák, Bořivoj Penc, Petr Brukner, Jan Hraběta, Václav Kotek** a také **David Smoljak, syn Ladislava Smoljaka** čtyři kultivary švestek – **´Thames Cross´**, **´Black Amber´**, **´Shiro´** a **´Fortune´.**

28. duben – Venkovní expozice

Legendy české kinematografie – **režisér Miloš Forman** a **jeho dvorní kameraman Miroslav Ondříček** – zasadili v blízkosti expozice Severoamerická polopoušť severoamerické duby - ***Quercus kellogii*** a ***Quercus prinus.***

6. květen – Venkovní expozice

Dvě z největších žijících hvězd českého fotbalu – **Josef Masopust** a **Pavel Nedvěd** – zasadili v Lesních expozicích břestovce ***Celtis reticulata*** (břestovec síťkovaný) a ***Celtis occidentalis*** (břestovec západní).

27. říjen – Venkovní expozice

Dalším čestným zahradníkem se stal herec **Jiří Suchý**, jenž je více jak padesát let spojen s divadlem Semafor. V nově připravované expozici Lesní biotopy východní Asie vysadil „svůj“ strom ***Pterocarya stenoptera*** (lapina úzkokřídlá).

4. listopad – Venkovní expozice

Hvězdy nejen české, ale i světové vážné hudby – operní pěvkyně **Dagmar Pecková** a dirigent **Jiří Bělohlávek,** se staly kmotry tupely lesní - ***Nyssa sylvatica*** a severoamerického dubu sametového - ***Quercus velutina*****.**

10. listopad – Venkovní expozice

Podzim v botanické zahradě byl zlatým díky čtyřem olympijským vítězům, jenž jsou držiteli dvou a více zlatých olympijských medailí. Všichni olympionici vysazovali zimostrázy (rod *Buxus*). Jménem svým a svého manžela **Emila Zátopka** vysadila atletka **Dana Zátopková kultivar ´Blaue Heinz´**, gymnastka **Věra Čáslavská ´Edgar Anderson´**, vodní slalomářka **Štěpánka Hilgertová ´Latifolia Maculata´** a kanoista **Martin Doktor** zlatě panašovaný kultivar **´Lawsons Gold´**.

14. listopad – Venkovní expozice

Až z Indie k nám zavítal **Jeho Eminence Tibetský lama Mänri pönlob Thinla Ňima Rinpoče,** hlavní učitel exilového bönistického kláštera Mänri v severoindickém Dolandží. Na chráněném místě u zdi Vinice sv. Kláry vysadil kamélii **- *Camellia Japonica* ´April Snow´** - a požehnal celému projektu Kořeny osobností v botanické zahradě, který bude pokračovat i v dalších letech…

Kořeny osobností ve fotografiích

Eva Jiřičná
Marta Kubišová

© Pavel Florian

Petr Brukner, Bořivoj Penc, Jan Hraběta, Zdeněk Svěrák, Václav Kotek, David Smoljak

© Marcela Uhlíková

Miroslav Ondříček
Miloš Forman

© Eva Smržová

Josef Masopust, Pavel Nedvěd

© Marcela Uhlíková

Jiří Suchý

© Pavel Florian

Dagmar Pecková, Jiří Bělohlávek

© Pavel Florian

Štěpánka Hilgertová, Věra Čáslavská, Dana Zátopková, Martin Doktor

© Pavel Florian

© Pavel Florian

Jeho Eminence Tibetský lama Mänri pönlob Thinla Ňima Rinpočhe

© Pavel Florian

Návštěvnost

	Fata Morgana	Venkovní expozice	Celkem
Leden	2 352	3 098	5 450
Únor	2 983	4 890	7 873
Březen	15 438	7 890	23 328
Duben	48 066	36 836	84 902
Květen	11 655	20 494	32 149
Červen	6 259	12 798	19 057
Červenec	7 415	15 111	22 526
Srpen	6 250	15 735	21 985
Září	7 954	25 565	33 519
Říjen	4 344	13 508	17 852
Listopad	2 141	4 790	6 931
Prosinec	2 485	3 159	5 644
CELKEM	**117 342**	**163 874**	**281 216**

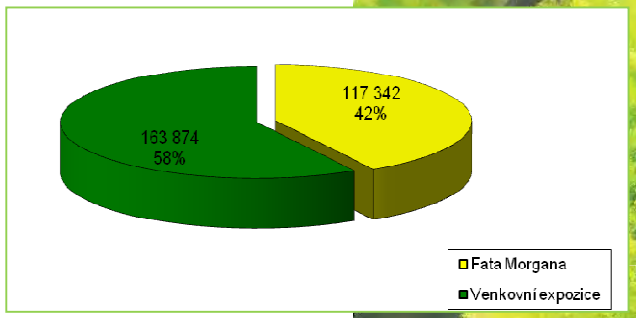

Vývoj návštěvnosti Botanické zahrady hlavního města Prahy od roku 2003 po současnost…									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Leden		1 337	14 657	5 193	4 945	8 059	5 530	5 215	5 450
Únor		1 052	6 813	4 980	27 709	9 367	22 085	9 543	7 873
Březen		1 116	16 657	18 701	7 837	36 623	24 483	35 160	23 328
Duben	7 348	16 276	74 622	67 721	84 816	72 909	56 733	55 093	84 902
Květen	18 664	23 625	48 239	47 243	46 790	58 313	41 257	32 201	32 149
Červen	5 112	57 726	24 333	26 470	21 296	31 492	24 003	31 362	19 057
Červenec	3 822	48 938	22 009	22 041	26 869	17 619	22 817	15 828	22 526
Srpen	4 616	46 716	28 005	39 667	26 554	24 888	18 480	20 291	21 985
Září	4 829	36 954	31 076	45 838	27 809	23 324	32 723	29 840	33 519
Říjen	2 784	23 236	23 552	19 657	16 352	13 518	12 554	15 223	17 852
Listopad		13 458	8 423	8 019	9 492	4 574	8 474	7 171	6 931
Prosinec		13 619	2 314	6 194	9 391	3 766	6 871	6 277	5 644
CELKEM	**47 175**	**284 053**	**300 700**	**311 724**	**309 860**	**304 452**	**276 010**	**263 204**	**281 216**

Zahrada pro handicapované

▪ **Jižní část Venkovních expozic Botanické zahrady hl. m. Prahy / Ornamentální zahrada, Pinetum, Flóra Středomoří a Turecka, Vinice sv. Kláry:**

1. Ambroň západní (Liquidambar styraciflua)
2. Aktinídie význačná (Actinidia arguta)
3. Arálie štíhlá (Aralia elata)
4. Borovice Jeffreyova (Pinus jeffreyi)
5. Borovice osinatá (Pinus aristata)
6. Brusonécie papírodárná (Broussonetia papyrifera)
7. Bříza papírovitá (Betula papyrifera)
8. Buližníky
9. Cedr atlaský (Cedrus atlantica)
10. Cypřiš vždyzelený (Cupressus sempervirens)
11. Dřezovec trojtrnný (Gleditsia triacanthos)
12. Gumojilm jilmovitý (Eucommia ulmoides)
13. Jedle španělská (Abies pinsapo)
14. Jinan dvoulaločný (Ginkgo biloba)
15. Kalina Burkwoodova (Viburnum x burkwoodii)
16. Kalina vrásčitolistá (Viburnum rhytidophyllum)
17. Kaštanovník setý (Castanea sativa)
18. Klanopraška čínská (Schisandra chinensis)
19. Léčivé rostliny
20. Libavka poléhavá (Gaultheria procumbens)
21. Metasekvoje čínská (Metasequoia glyptostroboides)
22. Modřín japonský (Larix kaempferi)
23. Pazerav cedrový (Calocedrus deccurens)
24. Platan javorolistý (Platanus acerifolia)
25. Sbírka mrazuvzdorných bambusů
26. Sekvojovec obrovský (Sequoiadendron giganteum)
27. Smrk obecný (Picea abies Barryi)
28. Smrk omorika (Picea omorica)
29. Stálezelené dřeviny

Již v roce 1996 vypracovala Botanická zahrada hl. města Prahy spolu s Institutem rehabilitace zrakově postižených UK Praha FHS projekt ZAHRADA, ve kterém jsme se zaměřili na zpřístupnění poznání živé přírody, domácí květeny i exotických rostlin také zrakově postiženým návštěvníkům. Projekt Zahrada zahrnuje v současné době následující aktivity:

- **Pořádání výstav zaměřených na vnímání všemi smysly**
- **Putovní sbírka přírodnin**
- **Zpřístupnění zahrady zrakově postiženým návštěvníkům**
- **Proškolení průvodců pro práci s handicapovanými včetně nevidomých**

BZ je otevřena nejširší veřejnosti včetně handicapovaných návštěvníků, zrakově postižené nevyjímaje. **Přístup do zahrady je bezbariérový**. Parkování aut s invalidní značkou je možné na všech parkovištích, včetně oblastí se zákazem vjezdu. Ve skleníku FM a u pokladny Jih je bezbariérové WC na euroklíč.

Co se nám v roce 2011 povedlo…

Cedule v černotisku i v Braillově písmu, které zbývalo umístit, našly své místo na sloupcích orientačního systému v rámci všech Venkovních expozic. **Můžeme se pochlubit již 60 sloupky u vybraných zajímavých rostlin!**
23. dubna 2011 byla slavnostně zahájena první část Diskrétního zvukového průvodce na 30 označených sloupcích jižní části zahrady. Během roku se podařilo ozvučit všechny sloupky. Tento zvukový průvodce je možné během sezóny (1. duben - 31. říjen) zapůjčit na všech pokladnách Venkovních expozic. **Ke konci roku vznikl první hmatový plán jižní části botanické zahrady s vyznačením důležitých staveb, rozlišeným povrchem expozic, cest i 40 označenými sloupky.** Hmatový plán bude k zapůjčení na všech pokladnách Venkovních expozic od 1. dubna 2012.
Od července máme vedle invalidních vozíků na pokladně Jih a ve skleníku Fata Morgana další nový invalidní vozík na pokladně Sever. Tyto invalidní vozíky je samozřejmě možné zapůjčit bezplatně.
Během roku byla dvakrát zapůjčena sbírka přírodnin. Prezentována byla u příležitosti zahájení Diskrétního zvukového průvodce v den akce Stopování dinosaura - 23. dubna. Návštěvníci si mohli zkusit s vypůjčenými klapkami na očích osahat různé přírodniny, zaposlouchat se do melodie ozvučených dřívek nebo jiných zvuků přírodnin. **Proběhl již patnáctý ročník hmatové výstavy Tajemné orchideje a život kolem nich.** I tentokrát byla akce zaměřena na možnost zapojení všech smyslů, hlavně hmatu. *(Více informací v přehledu nejdůležitějších akcí – měsíc duben.)*

▪ **Seznam označených rostlin sloupky s černotiskem, braillovým písmem a opatřených zvukovým průvodcem:** *ve sloupcích po stranách*

30. Stopy dinosaura
31. Tis obecný (Taxus baccata)
32. Trubač ovíjivý (Campsis radicans)
33. Trsť rákosovitá (Arundo donax)
34. Vápenec s hlavonožci
35. Včela medonosná (Apis mellifera)
36. Vinná réva (Vitis vinifera)
37. Vrba bílá (Salix alba)
38. Vřesovištní rostliny
39. Zkamenělá dřeva
40. Zmarlika Jidášova (Cercis siliquastrum)

▪ **Střední část Venkovních expozic Botanické zahrady hl. m. Prahy / Stráň, Lesní biotopy:**

41. Borovice lesní (Pinus sylvestris)
42. Douglaska tisolistá (Pseudotsuga menziesii)
43. Modřín opadavý (Larix decidua)
44. Plotovník Davidův (Hemiptelea davidii)
45. Hloh jednosemenný (Crataegus monogyna)
46. Žlutodřev (Zanthoxyllum)
47. Maklura (Maclura pomifera)
48. Javor babyka (Acer campestre)
49. Droby
50. Jírovec maďal (Aesculus hippocastanum)

▪ **Severní část Venkovních expozic Botanické zahrady hl. m. Prahy / Pivoňková louka, Severoamerická polopoušť, Stínomilné trvalky a stálezelené dřeviny**

51. Rašeliniště
52. Štěrky a písky
53. Juka (Yucca filamentosa)
54. Pivoňky (Paeonia)
55. Planika Menziesova (Arbutus menziesii)
56. Smrk Brewerův (Picea breweriana)
57. Magnólie (Magnolia)
58. Lípa srdčitá (Tilia cordata)
59. Pieris japonica (Pieris japonica)
60. Pérovník pštrosí (Matteuccia struthiopteris)

EXPOZICÍ SE SLUCHÁTKEM

T r o j a (mu) - Botanická zahrada připravila zajímavou novinku – od 28. května se projděte expozicí se sluchátkem: Vítejte v systému Dinasys! **Botanická zahrada hl. m. Prahy v dubnu zahájila nový diskrétní informační systém nejen pro zrakově postižené.** Systém využívá přenos informací na základě vodivých vlastností lidské kůže. Je to velice snadné. Při procházce Botanickou zahradou stačí mít nasazené sluchátko a dotýkat se cedulky z druhé strany sloupku opatřené braillovým písmem a pak už jen naslouchat. Pokud se cedulky pustíte, zpráva se přeruší *(foto vpravo)*.
Texty namluvené Marií Urbanovou nahrál zvukař Jirka Litoš. Systém Dinasys je instalován celkem na třiceti sloupcích, které jsou označeny hmatovou značkou. V současnosti probíhá na Venkovní expozici zkouška celého systému, kdy jsou vychytány všechny neduhy, aby v nejbližší době vše pracovalo k naprosté spokojenosti uživatelů. „**Plánujeme během tohoto roku ozvučit všechny sloupky, a to i v anglické verzi. Celý informační systém nejen pro zrakově postižené bude v průběhu roku doplněn hmatovými plány s vyznačenými sloupky,“** uvedla u příležitosti prvních zkoušek „sluchátkového průvodce“ Lenka Prokopová, spoluautorka projektu Zahrada, určeného pro handicapované návštěvníky BZ. Zapůjčení sluchátek Dinasys je zdarma, potřebujete pouze 200,- Kč jako vratnou zálohu... Přejeme příjemný pobyt v jedinečné společnosti Botanické zahrady!

Výstavu orchidejí doplnila ORCHIDEJOVÁ HMATOVKA!

T r o j a (mu) - Výstava orchidejí měla i unikátní část pro nevidomé a slabozraké návštěvníky: od 19. března, denně 9 - 17 h, ve Výstavní místnosti. Všichni si mohli tuto výstavu pořádně osahat! K dispozici byl též zvukový průvodce. Pro větší skupiny návštěvníků bylo třeba rezervovat si místo s průvodcem na tel. 603 582 191.
Během prohlídky „hmatovky“ se lidé dozvěděli třeba to, že **i vanilka je orchidej, nebo kde všude orchideje rostou a proč člověk orchideje hledá a pěstuje a jací živočichové se kolem těchto krásných rostlin „točí“**…
(Vlevo prostorově zpracovaná pozvánka výtvarnice Lucie Martiškové)

Zahrada školám a dětem

Průvodcovství

V rámci nabídky školám poskytujeme možnost využití průvodcovské služby, kterou mohou školy využít při prohlídce Venkovní expozice i ve skleníku Fata Morgana. Výklad je zaměřen tematicky dle přání skupiny, nebo je možné využít sadu pracovních listů. V současné době je k dispozici 15 druhů pracovních listů určených jako doplněk k výkladu průvodce (Jehličnany, Masožravé rostliny, Orchideje, Léčivé rostliny...) nebo pro samostatnou práci žáků (Detektivem v botanické zahradě, Jak krteček ke kalhotkám přišel).

Mezi nové programy patří program pro 9. ročník ZŠ - Výlet do historie Země.

Všechny pracovní listy jsou volně ke stažení na našich webových stránkách. Pokud si pedagog objedná prohlídku zahrady s výkladem, dostane listy od průvodce již vytištěné.

Dalším z produktů, které zahrada školám již druhým rokem nabízí, je výuková permanentka, která škole umožňuje výhodný vstup do zahrady spolu s využitím výukových programů. Podrobnosti o podmínkách užití jsou zveřejněny na našich webových stránkách **www.botanicka.cz**.

Spolupráce na projektu Trojské trumfy pražským školám

1. února 2010 zahájilo Trojské gymnázium Svatopluka Čecha realizaci projektových činností na novém projektu v rámci Operačního programu Praha-Adaptabilita pod názvem **Trojské trumfy pražským školám**.

Během trvání projektu vznikají nové materiály, které mohou využívat školy pro výuku. Materiály jsou vhodné jak pro práci s průvodcem, tak pro samostatnou činnost žáků.

Hotové programy: **Průvodcem ve Fata Morganě, Rozmnožování rostlin, Tropický deštný les v BZ, Rybí intermezzo v BZ, Na vinici**

Objem průvodcovských placených úkonů ve školním roce 2010/11 v porovnání s předcházejícími školními roky vzrostl (myšleny klasické prohlídky typu *škola*, *turisti*, *večerní provázení*, *vinobraní*,..)

Rok 2008/2009 – 186 průvodcovských úkonů
Rok 2009/2010 – 265 průvodcovských úkonů
Rok 2010/2011 – 322 průvodcovských úkonů

(Pozn.: Provázení po výstavách, provázení VIP skupin a letní měsíce nejsou zahrnuty).

Botanický kroužek

Botanický kroužek nabízí především dětem ve věku 7 - 14 let možnost efektivního trávení volného času**.** Program je zaměřen zejména na zvyšování environmentální gramotnosti a kontakt s přírodou. Formou hry se děti seznámí se základními přírodními zákonitostmi a s prostředím, kde program probíhá.

• Botanický kroužek během roku 2011 realizoval 2 hlavní akce pro děti ve věku 7 – 14 let:

22. - 26. srpna: **Indiánský příměstský tábor,** kterého se zúčastnilo 32 dětí z Prahy a okolí.
3. - 6. února: **Lyžařská kurz v Desné v Jizerských horách,** kterého se zúčastnilo 16 dětí.

Indiánský příměstský tábor

Lesní klub Tři údolí v areálu BZ

Od září 2011 tři dopoledne v týdnu využívá areál Botanické zahrady ke svým aktivitám **dětský lesní klub Tři údolí**. Jde o výchovně vzdělávací projekt pro předškolní děti provozovaný občanským sdružením Tři údolí. Záměrem je využívat podnětů přírody k výchově a vzdělávání malých dětí. Posilovat kontakt dětí s přírodou, nabízet možnost trávit čas venku, a to za každého počasí. Svou koncepcí je srovnatelný s lesními mateřskými školami, které jsou v různých zemích Evropy podporované státem. Již svým specifickým edukačním prostředím lesní mateřská škola nastavuje jiný způsob organizace a přístupu než je tomu ve standardních výchovných a vzdělávacích institucích. Ve skupině je maximálně patnáct dětí a vždy dva lektoři. Jde o výchovu prostřednictvím přírody (metody, formy), o přírodě a ku prospěchu přírody (hodnoty, etika). **Cílem je především utváření pozitivního vztahu k přírodě (rostlinám, zvířatům i lidem) i lepší tělesná odolnost (otužilost, předcházení alergiím apod.) Pobyt v přírodě má vliv na rozvoj smyslů, hrubé i jemné motoriky, tvůrčího myšlení a samozřejmě znalostí o přírodě a ekologii…**

Většinu času z čtyřhodinového pobytu tráví děti se svým lektorem v severní části. **Pivoňková louka** je svou rozlohou i uspořádáním ideální k honičkám a pohybovým cvičením, i k pouštění draků, za slunných dnů k odpočinku na lehátkách. Území **stínomilných trvalek a stálezelených dřevin** je klidným zákoutím, které i v zimním období připomíná džungli, dřevěné lavičky pravidelně slouží při svačinovém odpočinku, popř. při „plavbě lodí“ cizokrajnou přírodou. I **pěstební zázemí** je kouzelné svou nepřístupností a zřetelně ohraničené velkou přeškrtnutou botou. Modrou tatrovku, bagr i traktůrky děti považují za součást své školky. Při kontaktu s pracovníky BZ, kteří jsou k lesnímu klubu velmi vstřícní, se mohou děti učit sociálním dovednostem. Nemluvě o zážitcích, které dětem zprostředkují, když jim dovolí podívat se do králíkárny nebo půjčí vrtačku při stavbě dřevěného mola u mokřadu. **Mokřad** je dalším oblíbeným zastavením. Od podzimu jsme mohli pozorovat proměnu jezírka, včetně stavby mola, úpravy chodníčku až po zamrznutí v chladných dnech. Blízká louka s americkou prérijní travou a kopečky je pro válení sudů vhodná celoročně a vzrostlá bizoní tráva se stala pro děti autobusem. **Severoamerická polopoušť** se svými opunciemi slouží dětem ke koordinaci pohybu. Musí být obezřetní, šlapat pouze po kamenech či chodníčku a dbát zvýšené opatrnosti. Imitace petrifikovaného kaktusu je skvělou ponorkou… **Lesní biotopy severní Ameriky** děti dovedou až k vyhlídce, kde nasyceni přírodními krásami obdivují i velkolepost města: komíny, žižkovský vysílač, apod. Vyhlídková cesta je většinou dovede i k „žirafám“ na stráni, u kterých je už všem jasné, která je kluk a která holka (ta co děti nechá posedět za krkem). **Arboretum** v borovém háji bývá nejdelší zastávkou dětí. Někdo hraje na dřevěný hudební nástroj, jiný na kamenný, další mluví do široké trouby… Všechny jsou nadšené z šiškoviště, ve kterém si za teplého počasí masírují nohy i celé tělo, jindy hrají na žraloky či lyžují.

Lesní klub využil i možnosti návštěvy skleníku Fata Morgana. Pro děti je zážitkem ocitnout se uprostřed džungle v obklopení různobarevnými rybkami, zpěvem ptáků i šumění vodopádu ☺.

Hlavní hospodářská činnost

(v tis. Kč)

ORGANIZACE Botanická zahrada hl. m. Prahy		Schválený rozpočet 2011	Upravený rozpočet 2011	Skutečnost k 31.12. 2011	% plnění k UR	Skutečnost k 31.12. 2010
TRŽBY CELKEM		**10 274**	**11 242**	**11 237**	**99,96%**	**11 499**
z toho:	ze vstupného	9 360	10 456	10 455	99,99%	9 523
	z tržeb za prodané výrobky	120	40	38	95,00%	119
	ostatní výnosy	794	746	744	99,73%	1 857
NÁKLADY CELKEM		**79 986**	**89 654,0**	**87 748**	**97,87%**	**85 388**
Spotřebované nákupy		***13 880***	***16 343***	***16 291***	**99,68%**	**13 600**
z toho: spotřební materiál		4 165	6 746	6 695	99,24%	5 794
	drobný hmotný majetek	994	1 252	1 252	100,00%	921
	spotřeba energie	8 721	8 345	8 345	100,00%	6 885
Služby		***12 372***	***22 013***	***20 276***	**92,11%**	**21 328**
z toho: výkony spojů		578	655	655	100,00%	826
	nájemné a služby	14	51	50	98,04%	19
	úklid	823	1 434	1 434	100,00%	1 175
	náklady na leasing				0,00%	
	opravy a udržování	3 264	6 718	5 057	75,28%	6 679
	cestovné	373	670	619	92,39%	531
	náklady na reprezentaci	165	179	178	99,44%	236
Osobní náklady		***36 773***	***36 666***	***36 592***	**99,80%**	**35 479**
z toho: ostatní osobní náklady		4 000	3 260	3 254	99,82%	3 355
	mzdové náklady	23 450	23 450	23 409	99,83%	22 445
	zákonné soc.pojištění	8 600	8 847	8 843	99,95%	8 533
	zákonné soc.náklady (FKSP)	235	236	235	99,58%	449
Daně a poplatky					0,00%	
	(s výjimkou daně z příj.)				0,00%	
Ostatní náklady		***685***	***721***	***720***	**99,86%**	***777***
z toho: úroky					0,00%	
	manka a škody	0	0	0		3
	jiné ostatní náklady	685	721	720	99,86%	773
Odpisy		***16 276***	***13 719***	***13 679***	**99,71%**	**13 997**
z toho: z budov a staveb		10 905	10 905	9 481	86,94%	9 328
	zařízení	5 371	5 371	4 198	78,16%	4 669
Neinvestiční příspěvek		**69 712**	**78 412,0**	**76 511**	**97,58%**	**73 889**
zisk, -ztráta		**0**	**0**	**0**		**0**
Počet zaměstnanců		**91**	**91**	**78**	**85,71%**	**74**

Vedlejší hospodářská činnost

BOTANICKÁ ZAHRADA hl. m. Prahy	Rozpočet 2011	Skutečnost k 31.12.2011
TRŽBY CELKEM	5 723	5 942
z toho: pronájem bytů	193	139
pronájem zahrádek	143	128
pronájem objektů	12	12
pronájem parkoviště	876	746
reklama	746	518
pronájem nebytových prostor	319	248
ostatní pronájem	494	756
svatby	348	308
prodej ve vinotéce	1 727	2 226
prodej zboží v pokladně	660	641
ostatní	205	220
NÁKLADY CELKEM	4 808	4 489
Spotřebované nákupy	1 468	1 572
z toho: spotřební materiál	165	76
drobný hm.majetek		3
spotřeba energie	177	176
ostatní	1 126	2 662
Služby	92	72
z toho: opravy a udržování	17	52
cestovné		16
ostatní	75	4
Osobní náklady	3 029	2 575
z toho: ostatní osobní náklady	810	703
mzdové náklady	1 466	1 265
zákonné soc.pojištění	738	588
zák.soc.náklady (FKSP)	15	13
ostatní		6
Ostatní náklady	60	28
Z toho: manka a škody	0	0
jiné ostatní náklady	60	28
Odpisy	121	150
z toho: z budov a staveb	121	150
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	915	1 453
Počet zaměstnanců	4	3

(v tis. Kč)

Sňatky: V roce 2011 vyneslo úsilí kolem svateb **308.000,- Kč** (bez DPH) **za 54 svateb** (z toho 4 církevní; 2 obřady proběhly dokonce pro zaměstnance BZ). **K absolutně nejstřeženějším patřila svatba Lucie Vondráčkové s Tomášem Plekancem v Kapli sv. Kláry** (před novináři se podařila utajit) - *fota na další straně.*

Fotografie pocházejí z oficiálních stránek LV
www.luckavondrackova.cz, foto © Jiří Vojzola

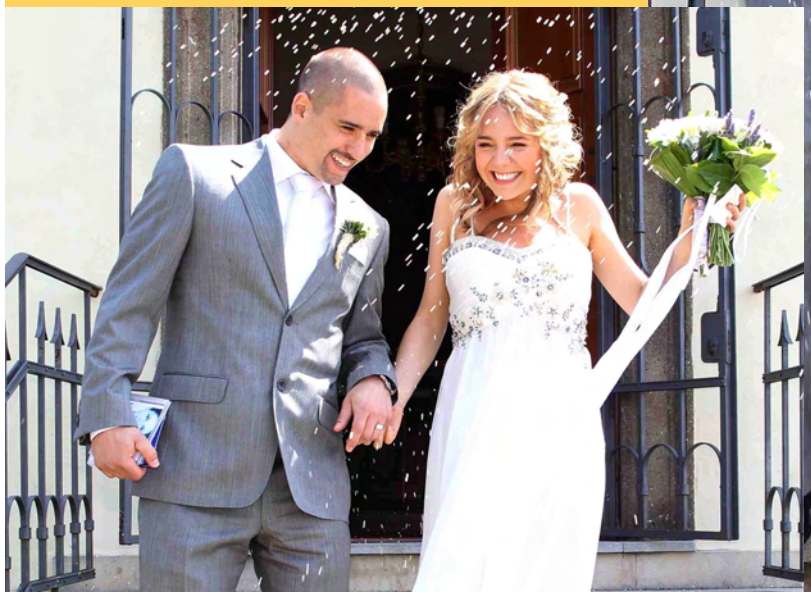

Stavební činnost

ROK 2011 - zhodnocení

- **příprava staveb, průzkumy:**

  Zpracována PD ke stavebnímu povolení Ekocentra v Podhoří, zahájeny práce na PTD stavby
  Zpracována DSP k Zázemí zahradníků, zahájeno projednání stavby v rámci SŘ
  Zajištění havárie opěrné zdi v Podhoří - II. etapa - dokončena DSP a zahájeno její projednání
  Zhotovena PD Nového pařeniště a stínoviště a následné legislativní projednání stavby.
  Přístřešek na vinařský lis ve Vinici sv. Kláry - dokumentace stavby vč. projednání
  Zpracování PD Kaple sv. Kláry - sanace vlhkosti zdiva a úpravy okolí
  Zahájeno zavádění geografického informačního systému
  Zpracován projekt aktualizace Generelu rozvoje BZ

- **realizace staveb:**

  Přístřešek na vinařský lis ve Vinici sv. Kláry *(na fotografiích)*
  Oplocení Ornamentální zahrady kolem Úvozu a instalace dvou samoobslužných vstupů *(foto)*
  Sanace vlhkého zdiva a úprava elektroinstalace obj. č.p. 144 - I. etapa

ROK 2012 - plán

- **příprava staveb, průzkumy:**

  Zhotovení prováděcí a zadávací dokumentace stavby Ekocentra v Podhoří
  Zpracování PD Vodovodní přípojky z ul. K Pazderkám
  Zázemí zahradníků - zajištění SP a zpracování PZD
  Zpracování PD vč. projednání stavby Páteřního propojení Ornamentální expozice s Vinicí
  PD + inženýring oplocení Ornamentální zahrady
  Rozšíření geografického informačního systému BZ
  Zajištění SP na opravu Kaple sv. Kláry a úpravu okolí
  Zpracování PD cestní sítě v Arboretu
  Zpracování PD Revitalizace úvozové cesty
  PD stavby Altánu v Ornamentální zahradě
  PD vodního prvku ve Vinici sv. Kláry

- **realizace staveb:**

  Oprava kaple ve Vinici sv.Kláry a úprava okolí
  Realizace II.fáze zajištění havárie opěrné zdi v Podhoří
  Realizace zateplení a vnějších úprav obj.č.p.144 – II. etapa
  Zahájení realizace stavby Zázemí zahradníků
  Doplocení Ornamentální zahrady

Vysvětlivky: PD - projektová dokumentace, DSP - dokumentace ke stavebnímu povolení , SŘ – stavební řízení, SP – stavební povolení, PTD – prováděcí a tendrová dokumentace, PZD – prováděcí a zadávací dokumentace

Zaměstnanci

V Botanické zahradě pracovalo k 31.12.2011 celkem 97 zaměstnanců.

Vzdělání:
25 x vysokoškolské, 36 x středoškolské,
5 x vyšší odborné, 23 x výuční list, 3 x základní

Významná jubilea v roce 2011 oslavili:

65: Miroslava Chrastilová
60: Blanka Pokorná, Miroslav Mareš, Otakar Steinbach
55: Arnošt Šíma, Hana Kovaříková
50: Oldřich Vacek

VŠECHNO NEJLEPŠÍ !

Partneři

Botanická zahrada HMP děkuje svým partnerům, kteří podporovali její činnost během roku 2011

AB Facility
Allianz
Ipodec
Geo Trade
Hotel Absolutum
Husqvarna
Symbiom
AgroCS
Časopis Zahrádkář
Týdeník Rozhlas
For Garden
Grada

LEDEN

6.1. – 24.2.	**Večerní provázení**
12.1. – 29.3.	**Přednáškový cyklus** – čtvrtky od 17:30
14.1.	**FOTOFATA** – kurz pro fotoamatéry
16.1. – 29.2.	**Ptačí budky a krmítka**

ÚNOR

11.2.	**FOTOFATA – kurz pro fotoamatéry**
17.2. – 4.3.	**Orchideje + výstava Benedikta Roezla**
do 24.2.	**Večerní provázení**
do 29.2.	**Ptačí budky a krmítka**
do 29.3.	**Přednáškový cyklus** – čtvrtky od 17:30

BŘEZEN

3.3. – 25.3.	**Památné stromy Prahy se představují**
do 4.3.	**Orchideje + výstava Benedikta Roezla**
10.3.	**FOTOFATA** – kurz pro fotoamatéry
23.3. – 1.4.	**Kamélie - sestra čaje**
do 29.3.	**Přednáškový cyklus** – čtvrtky od 17:30

DUBEN

3.4. – 29.4.	**Tropičtí motýli**
3.4. – 29.4.	**Venezuelská Amazonie**
2.4. – 29.4.	**Ilustrátor Pavel Lisý** – 100. výročí narození
14.4.	**FOTOFATA** – kurz pro fotoamatéry
27.4.	**Čarodějnice**
28. 4.	**Burza fialek**

KVĚTEN

12.5. – 20.5.	**Mezinárodní výstava bonsají**
1.5. – 15.5.	**Výstava afrických fialek**
12.5.	**FOTOFATA** – kurz pro fotoamatéry
19. – 27.5.	**Botanické ilustrace**
? 26.5. ???	**Den s primátorem**
13.,20.,27.5.	**Hudební toulky**

ČERVEN

2.6. – 17.6.	**Hmat. výstava** – aneb Bez medu to nejde
od 4.6.	**Pastva**
9. 6.	**Pražská muzejní noc**
9.6.	**FOTOFATA** – kurz pro fotoamatéry
15. – 17.6.	**Trvalkové dny**
22.6. – 29.7.	**Palmové léto**
22.6. – 8.7.	**Kabelky**
21.6.	**Botanický orientační běh**
29.6.	**Za vysvědčení vstup zdarma**
3.,10.,17.,24.6.	**Hudební toulky**

ČERVENEC

do 8.7.	**Kabelky**
do 29.7.	**Palmové léto**
12. – 22.7.	**Řezané trvalky**
14.7. – 2.9.	**FOTOFATA** – výstava fotografií
3.,10.,17.,24.7.	**Hudební toulky**

SRPEN

1.8. – 16.9.	**Využití plodů rostlin aneb pálenice**
12.8.	**Posvícení**
14. – 31.8.	**Begonie**
do 2.9.	**FOTOFATA** – výstava fotografií
5.,12.,19.,26.8.	**Hudební toulky**

ZÁŘÍ

do 2.9.	**FOTOFATA** – výstava fotografií
do 16.9.	**Využití plodů rostlin aneb pálenice**
15. – 16.9.	**Vinobraní**
15. – 23.9.	**Masožravé rostliny**
21.9. – 7.10.	**Grac 2012** – obrazy
22. – 23.9.	**Vegetariánský festival**
28.9. – 21.10.	**Dýně**
5. – 28.10.	**Vietnam**
2.,9.,16.,23.9.	**Hudební toulky**

ŘÍJEN

do 7.10.	**Grac 2012** – obrazy
do 21.10.	**Dýně**
12. – 28.10.	**Chryzantémy**
20. – 21.10.	**Dýňové hrátky**
31.10.	**Halloween**

LISTOPAD

1.– 15.11.	**Barvy Afriky**
11.11.	**Svatomartinské**
30.11. – 6.1.	**Rostlina jako vánoční symbol**

PROSINEC

15.12.	**Adventní rozjímání**
do 6.1.	**Rostlina jako vánoční symbol**

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

SLEDUJTE www.botanicka.cz

Informace a fotografie poskytli pracovníci Botanické zahrady hl. města Prahy

Sestavila Marcela Uhlíková